

DALAMAN (MUĞLA) YÖRESİ KADINLARININ BEDENSEL ÖZELLİKLERLE İLGİLİ YORUMLARI*

Interpretations of Women who Live in Region of Dalaman (Muğla) about Physical Characteristics

Aslı BÜYÜKOKUTAN*

Dalaman
(Muğla)
Yöresi

ÖZ

Araştırmanın Temelleri: Sahadan derlemeler yoluyla elde edilmiş, yöre insanının inanç ve düşünce yapısını yansıtan bedenle ilgili inanış ve yorumlar.

Araştırmanın Amacı: Bu çalışmanın amacı, Dalaman (Muğla) yöresindeki kadınlardan derlenen bedensel özelliklerle ilgili yorumları kendi aralarında karşılaştırmak ve genel kanaatleri tespit etmeye çalışmaktır. Örneklere ve tespitlere geçilmeden önce, bedensel özelliklerden yola çıkılarak karakter tespitleri yapma geleneği üzerinde kısaca durulacaktır. Böylece sözlü gelenekten elde ettiğimiz bu verilerin, yazılı gelenekteki bazı hükümlerle örtüştüğünü ve sözlü gelenek ile yazılı geleneğin iç içe olduğunu göstermektedir.

Veri kaynakları: Dalaman (Muğla) yöresindeki kadınlar, Firâset-name, Kıyafet-name, Marifetname, Fizyognomi.

Ana Tartışma: Bu yazıda, Dalaman (Muğla) yöresindeki kadınlardan tespit edilmiş bedensel özelliklerle ilgili inanış ve yorumlar ele alınıp üzerlerinde yorumlar yapılmaya çalışılacaktır. Tespit edilen inanış ve yorumlar; boy, baş, saç, alın, kaş, göz, kulak, burun, ağız, diş, ses, beniz, ben, sakal, boyun, el, ayak vb. bağlamında ele alınıp yorumlanacaktır. Kadınlardan derlenen bedensel özelliklerle ilgili yorumlar, kendi aralarında karşılaştırmaya ve genel kanaatler tespit edilmeye çalışılacaktır.

Sonuçlar: Bedensel özelliklerden yola çıkarak karakter tahlili yapma geleneği, özellikle kadınlar arasında günümüzde de canlı bir şekilde yaşamaktadır. Araştırma bölgesindeki kadınların, atalarından devraldıkları genel yargıların yanı sıra, çocukluktan beri bedensel özelliklere yönelik yaptıkları gözlem ve tespitleri de insan mizacı ve ahlakı üzerinde yaptıkları yorumlarda etkili olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Beden, İnanış, Yorum, Tespit.

ABSTRACT

Bases of Research: To make interpretations and show beliefs related to physical characteristics which are obtained from field collections.

Purpose of the Research: Purpose of this study, tried to make interpretations and show beliefs related to physical characteristics about woman who live in region of Dalaman (Muğla). Before samples and proofs, we are going to give short information about tradition which is specified of the characters. In this way, showed that datas which are obtained from oral culture, directly with datas of written culture and

Resources of Data: Woman who live in region of Dalaman (Muğla), Firâset-name, Kıyafet-name, Marifetname, Fizyognomi.

Main Discussion: In this article, it has been tried to make interpretations and show beliefs related to physical characteristics about woman who live in region of Dalaman (Muğla). These beliefs and interpretations which have been specified will be commented about height, head, hair, forehead, eyebrow, eye, ear, nose, mouth, tooth, sound, color of face, mole, beard, neck, hand, foot etc. It has been tried to compare with each other and detect general opinions which are obtained from women.

Conclusions: Tradition of character based on physical characteristic is living today especially among women. Women who live in area of research are interpret about charecter and ethic of human being. Their observations and establishing related to physical characteristics effect this interpretations, beside general interpretations taken over from their ancestor.

Key Words: Body, Belief, Interpretation, Specify.

* Bu çalışma, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından 4-5 Nisan 2007 tarihinde düzenlenen "Türk Kültüründe Beden Sempozyumu"nda "Dalaman (Muğla) Yöresi Kadınlarının Bedensel Özelliklerle İlgili Yorumlarına Örnekler" başlığıyla sunulmuş olup, basılmamış bildiri metninin yeniden düzenlenmiş şeklidir.

* Araş. Gör., Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü abuyukokutan@hotmail.com

1. GİRİŞ

Bir kimsenin dış görünüşüne bakarak onun ahlâk ve karakteri hakkında tahminde bulunmayı ifade eden Firâset-namelere¹ göre evrendeki her şey, her yönüyle, herhangi bir şekilde kendisini ifade etmektedir. Dolayısıyla her şeyin kendisine ve başkalarına bakan manâları bulunmaktadır. İnsanlar, kendi yetenek ve uzmanlıklarına göre bu manâları kurmaya çalışırlar. Örneğin; bir mühendis için insan, muazzam bir makinedir; bir kimyager için harika bir ecza deposu; heykeltıraş için eşsiz bir sanat abidesi vb.; aynı şekilde, evrendeki her unsuru, bilim adamları kendilerine göre okur ve değerlendirirler (Çavuşoğlu, 2004:53-54).

İnsanın her uzvu, en uygun biçimde yaratılmış ve buldukları şekilde yaratılmaları, bir sebebe ve hikmete dayalıdır. Ancak her insanda bu organlar farklı farklı özelliklerde bulunmaktadır (Çavuşoğlu, 2004:55-56). İsrâ Suresi, seksen beşinci ayette, “De ki herkes kendi yaratılmış olduğu şekle göre hareket eder” yazmaktadır. Gerek Yunan filozofları, gerekse Müslüman filozoflar, kıyafet-name yazarları ve daha başkaları, gözlemlerine dayanarak asırlardır söylene gelen birikimlerinin de yardımıyla insanın dış görünüşünden hareket ederek mizaç ve ahlakıyla ilgili birtakım hükümler söylemişlerdir. Böyle bir gelenek günümüzde vücut biçiminden insanların ruhi niteliklerini tespit etmeye çalışan “fiziognomi” adıyla bir bilim dalı haline gelmiştir.² Bedensel özelliklerden yola çıkarak karakter tahlili yapma, hem yazılı hem de sözlü kültür ortamında yüzyıllardan beri var olagelmıştır. Ortaya konulan tespitlerin yazılı ve sözlü gelenekte benzerlikler içerdiği görülmektedir.

15. yüzyılın ikinci yarısında yetişmiş meşhur mesnevi şairi Hamdullah Hamdi'nin, *Kıyafet-name*'sinin “suretler beyânı ki sîretlere nişandır” başlıklı kısmında, insanların her ne kadar yaratılışta bir iseler de şekil olarak bir olmadıklarına işaret edilerek asıl konuya geçilmektedir. İnsanların dış görünüşleriyle ilgili yirmi altı başlık verilip, bu dış görünüşlere dayanarak kişilik ve ahlaki nitelikler belirlenmektedir (Küleççi, 1999:22-26). Ali Çavuşoğlu, benzer sözlerle tekrar eden bu bölümün Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın (1703 -1780) *Kıyafet-name*'sinde mensur olduğunu belirtmektedir. Yazar, adı geçen eserlerdeki hükümleri bir bakıma teyit eden 16. asrın şehnamecisi Seyyid Lokman Çelebi'nin mensur *Kıyafetü'l-İnsaniyye fi Şemâilü'l-Osmâniyye* isimli eseri ile yazarı belli olmayan mensur kıyafet-nameyi de nakletmektedir (Çavuşoğlu, 2004:63-67).

¹ Sözlükte “keşfetme, sezme, ileri görüşlülük” gibi manalara gelen firâset kelimesi, insanların, diğer varlık ve olayların iç yüzünü keşfetme, gelecek hakkında doğru tahminlerde bulunma melekesi anlamında bir terim ve bu konuyu ele alan ilim dalının adıdır. Ayrıntılı bilgi için bk. Uludağ, 1996: 116-117.

² “Fiziognomi” terimi, Yunanca physis-doğa ve gnomon-yorum kelimelerinin birleşimidir. Giovanni Battista Della Porta (1535-1615)'ya göre fiziognomi “doğa yasası” demektir. Della Porta'ya göre, doğanın belli kurallarına uyarak “belli vücut biçimlerine göre belli ruh hallerini” öğrenebiliriz. Fiziognomi, sistemli bir şekilde ilk kez Çin'de gelişmiştir. Çinliler, insanların yüz biçimlerine göre karakter özelliklerini okuma ve başarı düzeylerini belirleme yöntemlerini kullanmışlardır. Fiziognomi alanındaki önemli gelişmelerin temeli 15 Ekim 1741'de Zürih'te doğmuş, İsviçreli ilahiyatçı, fiziognomist ve yazar Johann Caspar Lavater (1741-1801) tarafından atılmıştır. Johann Caspar Lavater'e göre yüzün her bir ögesi; göz, alın, burun, kulak, ağız, çene vs. ayrı ayrı ve birbirine olan ilişkileri içinde psikolojik anlam taşır, kişilik özelliklerini gösterir.

İslam dünyasında gerek birçok bilim dalları, gerekse çeşitli araştırma usulleri Hint, Çin, Mısır, İran ve Yunan'dan esinlenmiş, daha değişik şekillerde ortaya çıkmıştır. Bu alandaki çalışmalar bazen İslam'a aykırı olan usullerle (örneğin, kehanet), bazen de meşru usullerle yürütülmüştür. Bu çalışmaların meşruluğunu savunmada en temel dayanak ise İslam büyüklerinin bu gizli ilimlere vakıf oldukları yönündeki söylemler olmuştur. Fiziognomi de gizli ilimler içinde yer almıştır. Değişik adlar (İlm-i Firaset, İlm-i Sıma) altında toplanmış çeşitli metodlar ve tezler, o dönemde aşağı yukarı bugünkü fiziognominin işlevini yerine getiriyordu.

Fiziognomi ile ilgili bilgilere Hipokrat, Aristo ve Pluto gibi eski Yunan düşünürlerinin eserlerinde rastlanmıştır. Aristo, fiziognomiye kişilerin ruh halini öğrenmek için kullanırken, Hipokrat bu usulle hastalara teşhis koymuştur. Fiziognomi bugün disiplinler arası bir araştırma dalı haline gelmiştir. Bugün fiziognominin değişik eğitim programlarında zorunlu olarak okutulduğunu görebiliriz. Psikoloji, tıp ve biyoloji gibi doğrudan bağlantılı bölümlerin yanı sıra iletişim, istihbarat, polis, turizm, işletmecilik, insan kaynakları gibi birçok bölümde okutulduğunu görebiliriz. Günümüzde, fotoğrafların incelenmesi yoluyla hastalara teşhis koyma, tarihi resim eserleri üzerinde inceleme yaparak tarihi şahsiyetlerinin karakterleri belirleme gibi metodlarda fiziognomiden başarıyla yararlanılmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bk. <http://www.fiziognomi.com/genel/> (15.03.2007).

Visali, h. 1003 / m. 1595'te yazarak Sultan III. Mehmed'e ithaf ettiği *Kıyafet-name*'sinde, boy, baş, saç, alın, kaş, renk, göz, kulak, burun, ağız, dudak, yüz, diş, ses, gülüş, gerdan, sakal, kol, parmak, tırnak, el, göğüs, sırt, bel, karın, baldırla ilgili hükümlerde bulunmaktadır (Külekçi, 1999:27-32).

18. yüzyılda yaşamış ünlü bilim adamı ve mutasavvıf Erzurumlu İbrahim Hakkı, *Marifetname* adlı ansiklopedik kitabında, kendinden önce yaşamış İslam düşünürlerinin eserlerinden de yararlanarak, beden yapısı, yüz biçimi ve bedenin ayrı ayrı özellikleri ile insan karakteri arasındaki ilişki üzerinde ayrıntılı bir şekilde durmuştur.³

Biz de bu yazıda, Dalaman (Muğla) yöresindeki kadınların bedensel özelliklerden yola çıkarak yaptıkları karakter tespiti örneklerine yer vermeye, tarafımızca alandan derlenen malzeme üzerinde yorumlar yapmaya çalışacağız. Aktaracağımız bilgiler, kaynak şahıslarımızın gözlem ve tecrübeleri sonucunda oluşan birtakım hükümler olduğu gibi, tamamen sübjektif yorumlar da olabilmektedir. Anılan bölgedeki kaynak kişilerimizin tespitleri, baştan ayağa doğru bir sıralamaya tabi tutulmuştur. Türkçedeki "baştan ayağa süzmek" ifadesi göz önünde tutulduğunda, bu tür bir sıralamanın gerekçesi daha iyi anlaşılacaktır. Karşı karşıya gelen kişiler önce göz hizalarındaki başı (alın, saç, burun, kulak, çene, yanak, bıyık, vd.), sonra da daha aşağıdaki kısımları süzmektedirler.

2. BEDENSEL ÖZELLİKLERLE İLGİLİ YORUMLAR

a. Boyla İlgili Yorumlar

Kaynak şahıslarımızın, üzerinde en çok görüş bildirdikleri özelliklerden ilki, boydur. Kişilerin boyunun, genele oranla uzunluğu ya da kısalığından yola çıkarak mizacı ve ahlaki ile ilgili birtakım yargılarda bulunmaktadır:

"Uzun boylular biraz saf, kısa boylular ise fesat olur." (K.Ş. 1)⁴

"Kısa boylular içten pazarlıklıdır." (K.Ş. 2)

"Kadının, uzun boylusu yolda, orta boylusu evde, kısa boylusu da yatakta yakışır. Açılımı şöyledir: Uzun boy, kıyafeti güzel taşır, yolda görenler, kimin kızını

³ Hüsnü Kılıç ve Durali Yılmaz tarafından sadeleştirilen "Marifetname" adlı eserin "Uzun Şekillerindeki Hikmet ve Özellikleri" başlıklı beşinci bölümünde, hem manzum hem de mensur biçimde şu bilgiler yer almaktadır: "Boyu uzun olan güzel ve sâde dil olur. Boyu kısa olanın çok hilesi vardır. Boyu orta olan, akıllı ve hoş huylu olur. Saçı sert olan akıllı ve atılgan olur. Saçı yumuşak olan, ebleh ve arsız olur. Saçı sarı olan, kibirli gazaplı olur. Saçı kara olan, sabırlıdır, onu ara. Saçı kumral ise güzeldir ve sahibi bedelsizdir. Saçı az olan lütüfkâr, bilgili ve nazik olur. Saçı çok olan kadın, anlayışsız olur. Baş küçük olanın aklı azdır. Ona sır söyleme. Baş büyük olanın, akli çok olur. Başının tepesi yassı ise, sahibi keder çekmez. Başının derisi parlak olan, hayır yapar, ziyan vermez. Kele yaklaşma sakın, kötü huylu olur. Alnı dar olanın ahlâkı da dar olur. Alnı yumru olan, kötü ve aldatıcı olur. Alnı normal olanı, emin olarak bil. Alnı kırışksız olan, mutlaka tembel olur. Alnı uzun olan anlayışlı, az ise cömert olur. Kaş arası kırışık olan, her zaman gam yüklüdür. Kulağı uzun ve bol olan, cahil ve tembeldir. Küçük kulaklı olan uğursuz; orta olan doğrudur. Kaş ucu ince olanın işi gücü fitnedir. Kaş açık olan doğrudur, çatma olan uğursuzdur. İnce kaş güzel olur; uzun kibre delildir. Kaş kavisli olan, her zaman dilber olur. Göz çukuru az ise, o kibre delil olmuştur. Siyah gözlü olan itaatli, kızıl gözlü olan cesurdur. Gök gözlü olan zeki, elâ gözlü olan edib olur. Küçük gözlü olan, hafif; büyük gözlü olan zarif olur. Gözü yumru olan hasetçi, orta olan dost olur. Noktalı göz ok olur, değmesi pek çok olur. Tek gözlüye yakın olma, sık bakan olmaz emin. Şaşıya bakma, çünkü sana eğri bakar. Güleç gözlü olan güzeldir, kirpiği sık olansa bedelsizdir. Gözleri gök ve mavi olsa, ondan irak ol. Burun eğer uzun olsa, sahibinin anlayışı kıttır. Burun kısa olan, çok korkak olur. Burun ucu top olan, neşeli olur. Burun deliği bol olsa, o, kibir ve haset dolmuştur. Küçük ağızlı olan güzel, fakat çok korkak olur. Ağzı büyük olan cesur, küçük olan kötüdür. Kadının tenasül uzvunun yapısı ağız gibidir. İnce sesli erkek, kadına düşkündür. Erkek sesli kadınlar çoğunca yalan söyler. Kalın dudaklıların muzipliği ağırdır. İri dişli olan, çoğunca yaman işler yapar. Ağız kokusu hoş olanın, ahlâkı da hoştur. Uzun sakallı olan, hünersiz olur. Sık sakallı olan kabadır ve sohbeti uzatır. Hiç kılı olmayan kösenin hilesi çok olur. Enli kafalı olan ahmaktır. Boynu çok uzun olanın olgunluğu azdır. Boynu ince olan, nâdân olur. Boynu kalın olan, gece gündüz obur olur. Boynu kısa olanın hilesi çok olur. Boynu orta olanın işi hayır yapmaktır. Her yeri orta olan, şüphesiz dilber olur. Eğri omuzlu kişinin, işi eğri olur. Eğer küçük olduysa el, o misilsiz ve güzeldir. Parmağı uzun olan, bilgi sahibi ve hüner ehlidir. Kadının göğsü büyük olsa, şehveti çok olur. Göğsü uzun olsa, onda süt az olur. Kadının göğsü küçük olsa, süt onda çok olur. Eğer beli ince olursa, şekli yerince olur. Öfkesi yufka olan, şüphesiz dilber olur. Ökçesi kalın olan mert, şecaatte tek oldu. Ayağı enli olanın cümbüşü hoştur." Ayrıntılı bilgi için bk. Erzurumlu İbrahim Hakkı, [t.y.]: 312-328.

⁴ Araştırma bölgemizde görüşülen kaynak şahıslar (K.Ş) şeklinde kısaltılmış olup, kişiler hakkındaki bilgiler bildirinin sonunda verilmektedir.

olduğunu sorarlar. Orta boylular, ev işlerinde hamarattır. Kısa boylular, eşlerine çok cilve yaparlar.

Uzun boylu erkekler, kısa ömürlü olurlar. Kısa boylu erkekler ise, uzun yaşar ve dayanıklı, sağlıklı olurlar.” (K.Ş. 3)

“Uzun boylular, beceriksizdir. Boy deve de var ama eşek çeker, derler. Kısa boylular, fesat ve fitne olur.” (K.Ş. 4)

“Uzun boylular, kendini beğenmişlerdir. Çabuk şekil bozukluğuna uğrarlar. Orta boylular, her şeye olumlu yaklaşır. Kısa boylular, kompleksli olurlar.” (K.Ş. 5)

“Kısa boylular, fesat olurlar. Boyu kadar da, yerin altında vardır, denir. Her yönlerini göstermezler, içten pazarlıklılıdır. Uzun boylular, saf olur.” (K.Ş. 6)

“Uzun boylular, kendini beğenmiş, kısa boylular sevimli ve sempatik olurlar.” (K.Ş. 7)

“Kısa boylular, huysuz ve komplekslidirler.” (K.Ş. 8)

“Uzun boylular, azla yetinirler, kanaatkârdırlar. Orta boylular becerikli, hamarattırlar. Kısa boylular güvensizdirler.” (K.Ş. 9)

“Poposu yere yakın olan insanlardan daima uzak duracaksın. Kavgacı olurlar, insana zarar verirler.” (K.Ş. 13)

“Poposu yere yakın olan kadından da erkekten de korkulur. Fitne, fesat ve hileci olurlar.” (K.Ş. 15)

“Uzun boylular soğuk ve ciddi; orta boylular sevimli ve sempatik; kısa boylular neşeli olurlar.” (K.Ş. 16)

“Boyu uzun olanlar güvenilir; kısa olanlar sinsidir. En iyisi orta boydur, idealdir, sevimlidir.” (K.Ş. 17)

“Uzun boylular kendini beğenmiştir. En iyisi orta boydur. İyimser ve sevimlidirler.” (K.Ş. 18)

“Kısa boylular çok akıllı olur. Uzun boylular boş olurlar. Zeki değildir.” (K.Ş. 19)

“Kısa boylular genelde kompleksli olurlar. Kıskançtırlar, hilebazdırlar. Uzun boylular aşırı derecede kendilerine güven duyarlar. Fiziki yapıları buna etkendir. Kısa boylular her zaman tedbirlidir. B planları mevcuttur. Uzun boylular kendilerine çok güvendikleri için sap gibi ortada kalırlar.” (K.Ş. 20)

“Uzun boylular için ‘devede de boy var ama eşeğin ardından gider’ derler. Biraz saf ve tek fikirli olurlar. Orta boylular sempattir, hareketli, cana yakındırlar.” (K.Ş. 21)

“Uzun boylular, kendini beğenmiş ve ukala olurlar. İnsanlara yüksekte bakarlar. Kısa boylular çok uyanıktır. Ama bildikleri bir şey de yoktur.” (K.Ş. 22)

“Kısa boylular fitne fücür, art niyetli olurlar. Boyunun bir bu kadarı da yerin altında, denir.” (K.Ş. 23)

“Uzun boylular, saf ve tek fikirli olurlar. Kısaların menfaati ön plandadır.” (K.Ş. 24)

“Uzun boylular, alımlı ama saf olur. Kısa boylular, kıskanç, hileci olur.” (K.Ş. 25)

“ ‘Uzundur boyumuz, Çingenedir soyumuz’ derler. Uzun boylular, gökten elma toplamaya, deve kıcı yağlamaya yarar. Başka işe yaramazlar. ‘Ortadır boyumuz, billadır soyumuz’; ‘Kısadır boyumuz, fitnedir soyumuz’ deriz.” (K.Ş. 26)

“ ‘Uzun boy diye övünme, deve de var ama eşekler çeker’ denir. Kıçı yere yakın olanlar, fitne olur.” (K.Ş. 27)

“Uzun boylular, saf olur. Kısa boylular, cin fikirdir. Uzun boylular, tek fikirlidir. Onları küçücük eşekler çeker gider ama bunu gurur meselesi yapmazlar. Temiz kalplidirler.” (K.Ş. 30)

“Kısa boylular, uzun boyluları kandırır.” (K.Ş. 31)

“Uzun boylular, saf olur. Kısa boylular, fitne insanlardır.” (K.Ş. 33)

“Uzun boylular, avanak; kısa boylular kompleksli, karmaşık olur.” (K.Ş. 35)

“Kısa boylular kaprisli; uzun boylular ukala olur, insanlara havadan bakarlar.” (K.Ş. 36)

“Uzun boylular, biraz safça olur. Havalıdırlar ama tek fikirlidirler. Fitne fücür değildirler. Kısa boylular, hileci ve fitne olurlar. Kısa ile kösedan uzak dur, denir.” (K.Ş. 37)

“Boyu uzun olanın aklının kıt olduğu söylenir. Kısa boylular için, fırlıdak denir. Ne zaman ne yapacakları belli olmaz. Zeki olurlar.” (K.Ş. 38)

“Uzun boylular, daha cana yakın ve insancıl olurlar. Kıçı yere yakın olanlar, muzip olurlar. Güvenilmez. ‘Bana dokunmayan yılan bin yaşasın’ derler. Bencil olurlar. O nedenle ‘köse ile kısıdan uzak dur’ denir.” (K.Ş. 39)

Araştırma bölgemizdeki kaynak şahıslarımız, çok yaygın bir şekilde, uzun boylular için “Devede de boy var ama küçücük eşekler çeker ve bunu gurur meselesi yapmazlar” ifadesini kullanarak, uzun boylularını temiz kalpli, saf, tek fikirli, güvenilir, kendilerine güvenen, kanaatkâr, ve beceriksiz olarak değerlendirmektedirler. Kısa boylularını, içten pazarlıklı, fesat, kompleksli, huysuz, hilekâr, sinsî, kıskanç, kaprisli, art niyetli, güvenilmez ve daima tedbirli olarak düşünmektedirler. Orta boylularını ise sevimli, sempatik, cana yakın, olaylara olumlu açıdan yaklaşan, iyimser ve ev işlerinde becerikli olarak görmektedirler. Bunun yanı sıra, uzun boylu erkeklerin, kısa ömürlü oldukları; kısa boylu erkeklerin ise, daha uzun yaşadıkları, dayanıklı ve sağlıklı olduklarına dair inanış da mevcuttur.

b. Başla İlgili Yorumlar

Kaynak şahıslarımız, gözlemlerinden yola çıkarak başın, vücudun diğer organlarına göre büyüklüğü, küçüklüğü ve şekli ile ilgili bazı yorumlarda bulunmaktadır:

“Kafası büyük olanlar akıllıdır.” (K.Ş. 1)

“Küçük kafalılar, civciv gibidir, kafalarının içi boştur.” (K.Ş. 2)

“Yassı kafalılar, menfaatçidirler.” (K.Ş. 3)

“Büyük kafalılar, saf; küçük kafalılar zeki olurlar.” (K.Ş. 5)

“Yumurta kafalılar, zeki insanlardır. İri kafalılar, aptal olurlar.” (K.Ş. 8)

“Yuvarlak iri başlıların, çok yatmaktan başları yuvarlanmış gitmiştir, tembeldir. Kafası çekiç gibi olanlar zekidir.” (K.Ş. 9)

“Kafası söbü (uzun ve sivri) olanlar, kıskanç ve şirret olurlar.” (K.Ş. 10)

“Kafası büyük olanlarda, akıl ve zekâ çoktur. Küçük kafalıların aklı biraz kıttır.” (K.Ş. 11)

“Başı yanlardan basık olanların canı tez olur, çabuk kızarlar.” (K.Ş. 12)

“Kafası yassı olanların gamı kederi yoktur.” (K.Ş. 13)

“Kafası büyük olan kişiler, hayırseverdirler. Olaylara daha tedbirli yaklaşır.” (K.Ş. 14)

“Kafası kocaman olan insanlarda zekâ çoktur.” (K.Ş. 15)

“Başı yuvarlak olanlar, yumuşak huylu; uzun ve sivri olanlar sert huylu; küçük olanlar düşük zekâlı olurlar.” (K.Ş. 16)

“Uzun ve sivri kafalılar, ciddi; küçük kafalılar inatçıdır.” (K.Ş. 17)

“Küçük kafalılar seviyesiz olur.” (K.Ş. 18)

“Kafası büyük olanlar zeki olurlar.” (K.Ş. 19)

“Küçük kafalılar becerikli olur.” (K.Ş. 21)

“Başı yandan basık olanlar çok zekidir.” (K.Ş. 22)

“Yuvarlak başlılar iyilik yapmak ister. İri başlılar, akıllı, ilim sahibi olur.” (K.Ş. 25)

“ ‘Küçüktür kafamız, akıllıdır obamız’ deriz.” (K.Ş. 26)

“Kafası iri olanlar, eşek gibi inatçı, huyu bozuk ve geçimsiz olur.” (K.Ş. 27)

“Küçük kafalılar, zeki olur. Ailesine düşkün olur. Çalışkandırlar.” (K.Ş. 32)

“Söbü kafalılar ve kel kafalılar akıllı olur.” (K.Ş. 33)

“Büyük kafalılar için, içi boş denir.” (K.Ş. 34)

“Koca kafalılar, aptal olurlar.” (K.Ş. 35)

“Büyük kafanın içi boştur. Küçük kafalılar, zeki olur.” (K.Ş. 37)

“Koca kafalılar, zeki olur.” (K.Ş. 38)

“Başı sivri olanlar ile başı arkaya doğru çıkık olanlar, çok zeki olur. Büyük kafalılar, zeki değildir.” (K.Ş. 39).

Verilen örneklerden de anlaşılacağı üzere, kaynak şahıslarımız arasında büyük başla ilgili olumlu ve olumsuz yorumlar yapılmaktadır. Bazı kaynak şahıslarımız, büyük başa sahip olanların akıllı, zeki, tedbirli, hayırsever olduklarını ifade ederken, bazıları büyük başın içinin boş olduğunu ve büyük başlıların aptal olduklarını söylemektedirler. Bunun yanı sıra, küçük başın her zaman bir olumsuzluğa işaret ettiği düşünülmektedir. Ancak küçük baş, vücudun diğer organlarıyla orantılıysa iyi bir mizaca işaret etmekte ve bu kişiler zeki, çalışkan, becerikli olarak değerlendirilmektedir. Diğer taraftan başın fazla küçük olması, akılsızlığa, sabırsızlığa, kıskançlığa, seviyesizliğe, hilekârlığa işaret etmektedir. Ayrıca kafası yassı olanların menfaatlerine düşkün oldukları; yumurta şeklinde olanların zeki oldukları, uzun ve sivri olanların kıskanç, sert, ciddi, zeki, akıllı oldukları; yanlardan basık olanların ise, tez canlı oldukları, çabuk kızdıkları belirtilmektedir.

c. Saç ve Saç Rengiyle İlgili Yorumlar

Saç, saçın rengi ve şekli kadınlar arasında hem en çok önem verilen hem de üzerinde en çok görüş bildirilen konulardan birisidir:

“Sarı saçlılar inatçıdır.” (K.Ş. 1)

“Siyah saçlılar, kaprisli ve sinirlidir.” (K.Ş. 2)

“Sarı saçlılar, kendini beğenmiş; siyah saçlılar, kendine güvenen, iş bilir; ince telli saçlı olanlar, narin, çitkırıldımdırlar.” (K.Ş. 3)

“Siyah saçlılar, doğallıktan yanadır. Sarışınlar, saf görünüşlüdürler ama zekidirler.” (K.Ş. 5)

“Sarı saçlılar, dışarıya karşı aptal görünürler, aslında zekidirler. Kendilerine çıkarıcıdırlar. Koyu renkli saçlılar, doğallıktan yanadır. Görünüşe önem vermezler.” (K.Ş. 6)

“Siyah saçlılar, asil ve soylu olurlar. Sarı saç, seksiliğin sembolüdür. Kıvrıkcık saçlılar, sempatik, sevimlidirler.” (K.Ş. 7)

“Sarışınlar, sevimli; siyah saçlılar lider ruhlu olurlar.” (K.Ş. 8)

“Uzun ve sık saç, kızlarda saygılılık belirtisidir. Annesini dinlemiş ve saçını kesmemiştir. İtaatkârdır. Siyah saçlılar, aksi; sarı saçlılar kimseyi beğenmez; ince telli seyrek saçlılar, hassas; kıvrıkcık saçlılar, uysaldır.” (K.Ş. 9)

“Saçlarının kıvrıncığı iri olanlar, inattır.” (K.Ş. 10)

“Sarı saçlılar, çok kibirli ve gururludurlar. Saçları simsiyah olanlar da kıskançtır.” (K.Ş. 11)

“İnce telli saçlara sahip olanların kalbi hassastır. Saçı sert olanlar cesurdur. Seyrek saçlıların zihni sürekli bir şeylerle meşguldür.” (K.Ş. 12)

“Saçları aşırı kıvrıkcık olanlar, koyun gibidir, her şeye boyun eğerler, her deneni yaparlar.” (K.Ş. 13)

“Saçları çok sert ve dik olanlar, çalımıldırlar.” (K.Ş. 14)

“Altın sarısı saçları olanlar çok havalı ve kibirli olurlar. Hayalperesttirler.” (K.Ş. 15)

“Saçları siyah olanlar, sinsisi; sarı olanlar çekici; kıvrıkcık olanlar neşeli ve zor olurlar.” (K.Ş. 16)

“Saçları siyah olanlar soğuk; sarı olanlar yumuşak huylu; kıvrıkcık olanlar dobra olur.” (K.Ş. 17)

“Sarı saçlılara aptal derler ama bana göre akıllı olurlar. Siyah saçlılar hareketli, kıpır kıpır olurlar. Kıvrıkcık saçlılar yumuşak huylu olurlar, narindirler.” (K.Ş. 19)

“Sarı saçlılar aptal olurlar. Kıvrıkcık saçlılar çevrelerine karşı duyarlıdırlar. Beceriklidirler.” (K.Ş. 20)

“Sarışınlar kendini beğenmiş olur. Burnu düşse dönüp bakmaz, denir.” (K.Ş. 21)

“Seyrek saçlılar zeki olur. Sarışınlar pozitif insanlardır. Kolay iletişim kurarlar. Esmerler sabit fikirlidir. Yenilikleri kolay kabullenmezler.” (K.Ş. 24)

“Siyah saçlılar sabırlıdır. Sarı saçlılar kibirlidir. Kıvrıkcık saçlılar yardımseverdir.” (K.Ş. 25)

“Tepesindeki saçlar, dik dik duruyorsa inatçıdır. Nal der, mih demezler.” (K.Ş. 31)

“İnce telli saçlılar, çok zekidir. Siyah saçlılar, alımlıdır. Sarı saçlılar, aptal olur. Kıvrıkcık saçlılar, sempatik, cana yakın olur.” (K.Ş. 34)

“Seyrek saçlılar, çok ince düşünen, kafasını haddinden fazla şeylerle meşgul eden insanlardır. Sarı saçlılar aptal olur. ‘Esmerin tadı, sarışının adı var’ denir.

Saçında döneri olanlar, aksi ve inatçı insanlardır. Saçları kirpi gibi dik olanlar, sinirli olurlar.” (K.Ş. 35)

“Sarı saçlılar, kendini beğenmiş olur. Saç telleri ince olanlar, zayıf kişilikli olurlar.” (K.Ş. 36)

“Saçı at kılı gibi sert olanlar, pratik zekâlı olurlar. Sarı saçlılar, kibirli olur. Esmerler, sabırlı olurlar. Kumrallar, uysal ve uyumlu olur.

Saçı seyrek ya da kel olanlar, zeki olur.” (K.Ş. 37)

“Kıvrıkcık saçlılar, çok zeki ve sevimli olurlar. Dik saçlılar, inatçı ve aksi olurlar.” (K.Ş. 39)

Kaynak şahıslarımız, daha çok saçın rengi ve şekli ile kişinin mizacı arasında ilişki kurmaktadır. Sarı saçlıları, inatçı, sevimli, kendini beğenmiş, kibirli, gururlu, saf görünüşlü ama aslında zeki; siyah saçlıları kaprisli, sinirli, kıskanç, aksi, kendine güvenen, doğallıktan yana ve lider ruhlu olarak değerlendirmektedirler. Bunun yanı sıra saçın şekli açısından da çeşitli yorumlar yapılmaktadır. Saç tellerinin kalın ve sert olması, cesarete ve pratik zekâyâ işaretken; ince telli olması, o kişinin hassas yapılı ve narin olduğunu düşündürmektedir. Saçlarının kıvrıncığı iri olanlar, sempatik, sevimli, neşeli, cana yakın, narin, doğal, inatçı, ve içi dışında olan kişiler olarak görülürken, saçları aşırı kıvrıncık olanların her şeye boyun eğdikleri, itaatkâr ve uysal oldukları düşünülmektedir. Saçları seyrek ya da kel olanların, zihinlerinin sürekli meşgul olduğu, ince düşünceli kişiler olduğunu söylenirken, saçında döneri olanların, aksi ve inatçı oldukları belirtilmektedir.

ç. Alınla İlgili Yorumlar

Araştırma bölgemizdeki kaynak şahıslarımız, kişinin alınının, yüzüne oranla geniş ya da dar olmasıyla karakteri arasında şöyle ilişki kurmaktadır:

“Geniş alınlılar, dobra dobradır.” (K.Ş. 2)

“Dar alınlılar, asabi; geniş alınlılar, hoş görülü ve cömerttirler.” (K.Ş. 5)

“Dar alınlılar, asabi, inatçı olurlar.” (K.Ş. 6)

“Geniş alınlılar, çabuk aldanırlar, tek fikirlidirler.” (K.Ş. 9)

“Alnı çok ufak olanların akli biraz kıt olur.” (K.Ş. 10)

“Alnının ortası çukurlaşmış olanlar, kendini beğenmiştir.” (K.Ş. 11)

“Alnı geniş olanlar, her şeye olumlu yaklaşırlar, hoşgörülüdürler.” (K.Ş. 13)

“Alnı geniş olan kişiler, mesleğinde başarılıdır, beceriklidir.” (K.Ş. 14)

“Alnı geniş olan kişilerin anlayışı çoktur. Her şeyi çabucak kavrarlar.” (K.Ş. 15)

“Alnı geniş olanlar, ileri görüşlü, zeki; dar olanlar cimri olurlar.” (K.Ş. 16)

“Alnı geniş olanlar şanslı; dar olanlar şanssızdır.” (K.Ş. 17)

“Alnı geniş olanlar, çalışkan ve ileri görüşlü; dar olanlar dar düşüncelidirler.” (K.Ş. 18)

“Alnı açık olanlar sinirli olurlar.” (K.Ş. 22)

“Geniş alınlılar, ahlak sahibi ve iyi huyludur. Ufak alınlılar, dar görüşlüdür. Yassı alınlılar, tembel olur.” (K.Ş. 25)

“Geniş alınlılar, alnı gibi geniş, rahattırlar.” (K.Ş. 30)

“Alnı geniş olanın, gizlisi yoktur. Alnı dar olanlar, içten pazarlıklıdır. Çevreleri dardır. Kompleksli ve dolayısıyla kıskançtırlar.” (K.Ş. 31)

“Alnı açık olanın, şansı da açık olur.” (K.Ş. 33)

“Geniş alınlılar, şansı açık kişilerdir.” (K.Ş. 34)

“Geniş alınlılar, çok düşünceli ve zeki olurlar. Lafı, düşünerek söylerler. Dar alınlıların görüşleri dar olur.” (K.Ş. 35)

“Alnı geniş olanlar, yeniliklere açık insanlardır. Gizlileri, saklıları yoktur.” (K.Ş. 36)

“Alnı dar olanın, görüşü de dardır.” (K.Ş. 37)

“Alnı geniş olanların, ufku geniştir.” (K.Ş. 38)

Araştırma bölgemizde, geniş alına sahip olanlar olgun, dobra, hoşgörülü, cömert, anlayışlı, iş hayatında başarılı, becerikli, ileri görüşlü, yeniliklere açık, ufku geniş ve şanslı kişiler olarak değerlendirilirken; çok dar bir alın asabiliğe, inatçılığa, şanssızlığa, dar düşünceliliğe, dar görüşlülüğe ve cehalete işaretir.

d. Kaşla İlgili Yorumlar

Kaşların rengi, sıklığı, yumuşak veya sert olması, şekli, duruşu ve gözlerle arasındaki mesafenin azlığı ya da çokluğuna dayanılarak bazı yorumlar yapılmaktadır:

“Çatık kaşlılar sinirli olur.” (K.Ş. 1)

“Siyah, çatık kaşlılar, acımasızdır.” (K.Ş. 3)

“Çatık kaşlılar, geçimsiz olur.” (K.Ş. 4)

“Kaşları, gözüne yakın olanlar, çok ukala ve hükmedici olurlar.” (K.Ş. 6)

“Koyu, siyah kaşlılar, ciddi ve güvenilir olurlar. Kaşı sık olan erkekler, maçodur.” (K.Ş. 7)

“Yay kaşlılarda, başkanlık ve yönetici ruhu vardır.” (K.Ş. 8)

“Kaşları, gözlerine çok yakın olanlar, çok anlayışlıdır.” (K.Ş. 10)

“Çatık kaşlılar, aslında her şeyi bilir ama bilmiyor gibi görünürler. Kıskançlık yapıp bildiklerini söylemezler.” (K.Ş. 11)

“Kaşları sık olanlar, iyilikseverdirler. Sert ve dik kaşlılar, mert, cesaretli olurlar.” (K.Ş. 12)

“Kaşları doğuştan yay gibi olanlar, saf ve iyi bir kalbe sahiptirler. Bir kaşı, diğerine göre daha yukarıda duranlar, çok inatçıdır.” (K.Ş. 13)

“Kaşları çok seyrek olanlar, hayalperest olur. Kaşları yay gibi ince olanlar, hassas ve ince ruhlu olurlar.” (K.Ş. 14)

“Kaşları birbirinden çok uzak olanlarda zekâ kıttır.” (K.Ş. 15)

“Siyah ve koyu kaşlılar, sert; yumuşak ve seyrek kaşlılar iyimser olur.” (K.Ş. 16)

“Koyu ve siyah kaşlılar, emredicidir. Kaşları yay gibi olanlar sosyaldir. Çatık kaşlılar, kızgın olur.” (K.Ş. 17)

“Kaşları koyu ve siyah olanlar, sinirlidir.” (K.Ş. 18)

“Çatık kaşlı olanlar evlenince anadan babadan uzak yaşamazlar. Ayrık kaşlılar tam tersine uzak bir yere evlilik yaparlar.” (K.Ş. 19)

“Çatık kaşlılar asabi gibi gözüke de dünyadaki en duygusal insanlardır. En basit bir konuda bile gözyaşlarına hakim olamazlar.” (K.Ş. 20)

“Hilal kaşlılar, güvenilir olurlar. Dürüsttürler.” (K.Ş. 28)

“Hilal kaşlılar, çekici olur.” (K.Ş. 33)

“Kısa ve birbirine karışmış çatık kaşlılar, asabi olurlar.” (K.Ş. 34)

“Koyu siyah kaşlılar, ifadeleri düzgün, mimikleri belirgin insanlardır.” (K.Ş. 35)

“Çatık kaşlılar, asabi olurlar.” (K.Ş. 36)

“Çatık kaşlılar, dertli, hüznüldür. Sert sözlü olurlar, geçimsizdirler.” (K.Ş. 37)

Kaynak şahıslarımızın verdikleri bilgilere göre, çatık kaşlı kişiler, ciddi, sinirli, asabi, geçimsiz, acımasız olurlar ve evlenince anasından babasından uzak bir yerde oturamazlar; kaşları ortadan yay gibi kavisli olanlar başarılı, yönetici

ruhlu, iyi kalpli, hassas, sosyal; kaşları seyrek olanlar, hayalperest; kaşları gözüne yakın olanlar, ukala, hükmedici; koyu siyah kaşlılar, ciddi, güvenilir; kaşının biri diğerine göre daha yukarıda duranlar çok inatçı olarak görülmektedir.

e. Kirpikle İlgili Yorumlar

Kirpiklerin, sertliği ya da yumuşaklığı ile dizilişinin düzgünlüğü ya da düzensizliğinin kişinin mizaç ve ahlakıyla ilgili bağlantısı şu şekilde kurulmaktadır:

“Uzun kirpiklilerin ahlakı iyi olur. İyiliği, yardım etmeyi severler.” (K.Ş. 11)

“Kirpikleri uzun olanlar, akıllı olurlar.” (K.Ş. 12)

“Kirpikleri uzun olanın, ahlakı iyi olur. Akıllıdır.” (K.Ş. 14)

“Düzgün ve dizili kirpikler, karşısındakini ok gibi etkiler.” (K.Ş. 34)

“Kirpikleri sert olanlar, asabi olur” (K.Ş. 36)

Araştırma bölgemizde, uzun ve düzgün dizili kirpikler, iyi ahlaka, yardımseverliğe, akıl ve zekâyâ, etkileyciliğe; sert kirpikler ise, asabiyete yorumlanmaktadır.

f. Göz ve Bakışla İlgili Yorumlar

Kaynak şahıslarımız, göz ve bakışların insanın kalbinin aynası olduğunu belirtip, gözlerin yüzün diğer organlarına göre büyüklüğü, küçüklüğü, rengi, bakış şekli ve duruşu hakkında şu yorumlarda bulunmuşlardır:

“Gözleri kısık bakanlar, içten pazarlıktır. Fırıldak gözler, hiçbir şeyi kaçırmayan meraklılardır.

Parlak gözlü insanların kalbi gözlerine yansır. Sabit bakışlıların bir kısmı boş, bir kısmı da kötü niyetli bakar. Yere bakanlar sinsidir.” (K.Ş. 1)

“Mavi, yeşil ve benli gözlerin nazarı değer.” (K.Ş. 2)

“Siyah gözlüler, korkusuz; ela gözlüler, nazlı; mavi gözlüler, taş çatlatan; yeşil gözlüler, işveli; parlak gözlüler, tuttuğunu koparan; yere bakan yürek yakan gözlüler adı üstünde, yürek yakarlar, sinsidirler.

Siyah gözlüler, korkusuzdur.

Sabit bakışlılar, aptaldır.” (K.Ş. 3)

“Renkli gözlüler, iyi bakmazlar.” (K.Ş. 4)

“İri gözlüler, meraklıdır, araştırmacı ruhludurlar. Çekik gözlüler, neşelidir.” (K.Ş. 5)

“İri gözlüler, meraklı, görgüsüz ve bilmiş olurlar.” (K.Ş. 6)

“İri gözlüler, zeki; siyah gözlüler, kararlı olur. Mavi gözlülerin nazarı çok değer. Sabit bakışlı gözlüler, geri zekâlı olur. Göz kapağı şiş olanlar, tembel olurlar.” (K.Ş. 7)

“Mavi gözlüler, iyi gözle bakmaz, nazarı değer. İri gözlüler, büyücü ruhludur. Yaşından daha olgundur. Kısık gözlüler, hırslıdır. Şaşı gözlülerin sözüne güven olmaz. Ela gözlüler, güvenilirdir, sır saklarlar.

Sabit bakışlıların sevdiği biri vardır, dalıp dalıp gider. Gözleri yukarı bakanlar, dikkatsiz ve sakardır.” (K.Ş. 9)

“Ela gözlüler, işlerinde ciddi, sabırlı ve terbiyeli olurlar.” (K.Ş. 10)

“Mavi gözlüler, merhametsiz, lakayt; siyah gözlüler ise, söz dinler olur.

Gözleri, içine gömülmüş olanlar, inatçıdır.

Gözleri yere bakanlara ‘Yere bakan yürek yakan’ denir. Göz kapakları kemerli olanlar, insanlara karşı büyüklük taslarlar.” (K.Ş. 11)

“Gözleri çok açık bir ela renginde olanlar, ince düşünceli, nezaketli kişilerdir.” (K.Ş. 12)

“Gözleri şaşkı olanlar, uğursuzdur.” (K.Ş. 13)

“Gözleri kanlı gibi olanlar, çok sinirli ve şiddete eğilimlidirler.” (K.Ş. 15)

“Gözleri küçük olanlar, sinsî ve belirsiz; ela gözlüler duygusal; mavi gözlüler kendini beğenmiş; yeşil gözlüler aldatıcı olur. Gözleri süzgün süzgün bakanlar saf olur. Gözünde ben olanlar sinirli ve hassas olur. Gözleri fırlak olanlar inatçıdır. Yere bakan gözler ise, güvensizdir, ürkütücüdür. Yukarı bakan gözler, gözlemci ve zekidir.” (K.Ş. 16)

“Gözleri parlak olanlar, manalı bakar, zekidir. Süzgün süzgün bakanlar düşük zekâlıdır. Yere bakanlardan korkacaksın, sinsidirler.” (K.Ş. 17)

“Mavi gözlüler soğuk olurlar. Namları çok değer, onlardan çekinir korkarım. Sabit bakanlar boş bakar, bir düşüncesi yoktur.” (K.Ş. 19)

“Mavi gözlüler çok tehlikelidirler. Asla güvenilmez, uzak olmakta her zaman fayda vardır. Siyah gözlüler zeki olurlar. Küçük gözlüler aptal olurlar.” (K.Ş. 20)

“Renkli, özellikle mavi, yeşil gözlerin nazarı değer. Onlardan korkacaksın. Beceri ve güzel yönlerini onlara gösterme, nazar değdirirler.” (K.Ş. 22)

“Renkli gözlüler, cin fikirli, uyanık, zeki ve çetrefilli işleri iyi beceren tiplerdir.

Gözleri çok oynak olan, gözlerini çok hareket ettirenlerin gözünün birisi kalk gidelim, birisi dur oturalım, der.” (K.Ş. 23)

“Çekik gözlüler, sert yapıdırlar. Gözü kara olurlar. Yeşil gözlü erkekler, döneke olurlar. Sözlerine sadık olmazlar. Ela gözlüler dürüst olurlar.” (K.Ş. 24)

“Ela gözlüler güzel huyludur, güzel konuşurlar. Mavi gözlüler zekidir, ama nazarları değdiği için uzak durmalıdır. Yere bakarlar, yürek yakarlar. Her işi gizli yaparlar.

Sabit bakışlılar aptaldır.” (K.Ş. 25)

“Kara gözlüler arabayla, mavi gözlüler aramayla bulunur.” (K.Ş. 26)

“Çakır gözlülerin nazarı değer. Bunlar, kızdığı insanı görünce kendi ayakkabısını ters çevirir, gelen insan yere düşmüş.” (K.Ş. 27)

“Ela gözlüler çabuk dost edinir. Edinince de tam edinir, bırakmaz, sevilir.” (K.Ş. 28)

“Ela gözlüler, narin ve dayanıksız olur. Sağlıkları çabuk bozular. Esmerler, dayanıklıdır. Mavi gözün nazarı çok değer.” (K.Ş. 29)

“Yere bakanlar, sinsî ve asabi olurlar. Gizledikleri bir şeyler vardır. Çevrelerine kapalıdırlar, ne zaman ne yapacakları belli olmaz. Yukarı bakanlar, dikkatsiz ve sakar insanlardır.

Gök gözlülerin nazarı değer. Ela gözlüler uysaldır.” (K.Ş. 31)

“Gözünün karası büyük olanlar, korkusuz olur. Kahramanlık duygusu fazladır. Mavi ve yeşil gözlülerin nazarı değer.” (K.Ş. 32)

“Ela gözlüler, iyi niyetli, cana yakın, sempatik olur. Mavi gözlüler, kötü niyetlidirler. Nazarları çok değer. ‘Gök gözlü, kul kötüsü’ denir.” (K.Ş. 33)

“Küçük ve kısık gözlüler, sempatik olurlar. Konuşurken yere bakanlara ‘yere bakan, yürek yakan’ denir. Renkli gözlülerin nazarları değer.” (K.Ş. 34)

“Baygın bakışlılar, hayattan bezmiş insanlardır. Mavi gözlülerin nazarı değer.” (K.Ş. 35)

“Kara gözlüler, çok acımasız ve sert olurlar. Ela gözlüler, yumuşak huylu ve sevecen olur. Mavi gözlülere güvenilmez. Gözünün beyazı çok olanlar, saf olurlar.” (K.Ş. 38)

“Mavi gözlülerin nazarı değer.” (K.Ş. 39)

Kaynak şahıslarımız gerek renk gerekse şekil itibariyle gözle ilgili çok sayıda yorumda bulunmaktadır. Gözün, insanın kalbinin aynası olduğuna, parlak gözlü kişilerin iyi niyetli, zeki; sabit bakışlıların aptal; sürekli yere bakanların güvenilmeyen, sinsî, ürkütücü; yukarı bakanların dikkatsiz ve sakar; gözleri sürekli hareket halinde olanların meraklı gözlemci ve şüpheli; süzgin bakışlıların şehvetli; şaşî gözlülerin uğursuz olduğunu ifade etmektedirler. Bunun yanında, mavi ve yeşil renkli gözlerin nazarı bir bakışa sahip olduğuna; siyah gözlerin korkusuz, kararlı, zeki ve acımasız olduğuna; ela gözlerin nazlı, ince düşünceli, nazik, duygusal olduğuna inanılmaktadır.

g.Kulakla İlgili Yorumlar

Kulağın, kafanın diğer organlarına oranla büyüklüğü, küçüklüğü, kulak memesinin kafaya bitişik ya da ayrı olması da çeşitli yorumlara sebep olmaktadır:

“Uzun etli kulaklar, her şeyi algılayıp beyne yazarlar. Çabuk kavrarlar.” (K.Ş. 2)

“Büyük kulaklılar, eşek gibi inatçıdır.” (K.Ş. 3)

“Kepçe kulaklılar, sinirli olur.” (K.Ş. 4)

“Büyük kulaklılar, komplekslidirler.” (K.Ş. 5)

“Uzun etli kulaklılar, kısa ömürlü olurlar.” (K.Ş. 7)

“Büyük kulaklılar, eşek gibi inatçı; küçük kulaklılar vurdumduymaz; etli kulaklılar, çevresine duyarlıdır.” (K.Ş. 9)

“Kulakları uzun ve etli olanlar, tembel olur.” (K.Ş. 10)

“Kulak memesi bitişik olanlar, ara bozcu tiplerdir.” (K.Ş. 11)

“Kepçe kulaklılar, her şeyi çok iyi duyarlar.” (K.Ş. 12)

“Kulağı yassı ve kıvrımsız olanlar, kaba ve cimridirler.” (K.Ş. 13)

“Kulakları, kafasından çok ayırık duranlar, geveze olurlar. Eşlerine sadık olmazlar.” (K.Ş. 14)

“Kulakları küçük olanlar, çok alıngan kişilerdir.” (K.Ş. 15)

“Kulakları büyük olanlar her şeyi iyi duyar, zeki ve duyarlıdırlar. Küçük kulaklılar a sosyal olur. Kulak memesi bitişik olanlar hırslıdır.” (K.Ş. 16)

“Kulağı kafasından ayırık olanlar, düşük zekâlı olur.” (K.Ş. 18)

“Kepçe kulaklılar, sevecendirler.” (K.Ş. 24)

“Büyük kulaklılar, dikkatli olurlar.” (K.Ş. 31)

“Büyük kulaklılar, çok hassas şeyleri duyarlar.” (K.Ş. 33)

“Kepçe kulaklılar, dikkatli insanlardır. Uzun etli kulaklılar, uzun ömürlü olurlar.” (K.Ş. 35)

Kaynak şahıslarımız, kulakları çok büyük olanların her şeyi iyi duyduklarını, iyi bir hafızaya sahip olduklarını, zeki ve duyarlı olduklarını; küçük kulaklıların vurdumduymaz, alıngan; uzun ve etli kulaklıların çabuk kavrayan, çevresine karşı duyarlı, uzun ömürlü; kulak memesi bitişik olanların ara bozucu ve hırslı; kulağı kafasından çok ayırık duranların geveze olduklarını ifade etmektedirler.

ğ. Burunla İlgili Yorumlar

Kişinin burnunun, yüzünün diğer organlarına göre uzunluğu ve kısalığı, şekli, burun deliklerinin büyüklüğü, küçüklüğü ve duruşu ile kişinin mizacı ve ahlâkı arasında ilişki kurulmaktadır:

“Burun delikleri iri olanlar, sinirlidir, burunlarından soluyor, denir.” (K.Ş. 5)

“Büyük burunlular, vatansever, milliyetçi olurlar. Ufak burunlular, nazik olurlar.”(K.Ş. 6)

“Erkeğin burnu büyükse, cinsel organı da büyüktür. Kısa burunlular, zarafetlidir.” (K.Ş. 7)

“Küçük burunluların, altıncı hisleri kuvvetlidir. Büyük burunlular, cana yakındırlar.” (K.Ş. 9)

“Burnu minicik olanlar, çok korkak olur.” (K.Ş. 10)

“Gaga burunluların huyu iyi olmaz. Cimri olurlar.” (K.Ş. 11)

“Burun ucunun yuvarlağı iri olanların ahlaki iyidir. Kapalı duran burun deliğine sahip olanlar, talihsizdirler.” (K.Ş. 12)

“Burnu basık gibi duranlar, genellikle akıldan noksandır.” (K.Ş. 13)

“Burnu ufacak olanlar, iyi ahlaklıdır. Aza kanaat ederler.” (K.Ş. 14)

“Burnunun ucu yukarı kalkık olanlar, gururlu olurlar. Her şeye şüphe ile yaklaşır.” (K.Ş. 15)

“Burun delikleri dar olanlar, içine kapalı olurlar.” (K.Ş. 16)

“Burun delikleri kapalı duranlar, sabit fikirlidir.” (K.Ş. 17)

“Burnu basıklar, hırslı ve içten pazarlıklı olurlar.” (K.Ş. 18)

“Burnu kalkık olanlar havalı, asil olurlar, otoriter olurlar.” (K.Ş. 22)

“Kısa burunlular korkaktırlar.” (K.Ş. 25)

“Uzun burunlu insanlar, zengin olmaya meraklıdırlar ve de zengin olurlar.” (K.Ş. 33)

“Burun delikleri iri olanlar, sinirli olur. Burnundan soluyor, denir. Yassı burunlular, cimri olur. Gaga burunlulara, zengin burnu denir.” (K.Ş. 34)

“Burun delikleri kapalı olanlar, mızımız insanlardır. Her şeyden şikâyetçi olurlar.” (K.Ş. 35)

“Uzun burunlular, duyarlıdır, hassas olurlar.” (K.Ş. 36)

Kaynak şahıslarımız, burun deliklerinin iri ve açık olmasını öfke işareti olarak yorumlarken; burun delikleri kapalı duranları talihsiz, içine kapanık, sabit fikirli; burnunun ucu yukarı kalkık olanları gururlu, havalı, asil, otoriter; kısa burunluları nazik, zarif, iyi ahlaklı, altıncı hisleri kuvvetli, kanaatkâr, korkak; uzun burunluları cimri, zengin olmaya meraklı, kötü mizaçlı olarak değerlendirmektedirler. Bunun yanı sıra, erkeklerin burunlarının uzunluğu ile cinsel organları arasında bir ilişki kurmakta ve burnu normalden uzun olan erkeklerin cinsel organının da büyük olduğunu söylemektedirler.

h. Ağızla İlgili Yorumlar

Ağız, gerek büyüklüğü, küçüklüğü gerekse şekli ile kadınlar arasında çok konuşulan ve yorum yapılan organlardan birisidir:

“Küçük ağızlılar, lafi net olarak söylemezler. Ağızlarında gevelerler, açık açık konuşmazlar.” (K.Ş. 1)

“Büyük ağızlılar, karşısındakini sinirlendirirler. Palavracı olurlar.” (K.Ş. 2)

“Büyük ağızlılar, aklından geçenleri anında söyler. Orta büyüklükte ağızlılar, kendine güvenir. Küçük ağızlılar, sır tutucu olurlar.” (K.Ş. 3)

“Küçük ağızlılar, nazik ve kibar olurlar.” (K.Ş. 4)

“Eğri ağızlılar, içten pazarlıklıdır. Açık değıllerdir.” (K.Ş. 7)

“Büyük ağızlılar, hamileyken çok balık yemişlerdir. Yemek pişirmeyi çok severler. Küçük ağızlılar, çıtkırıldım olurlar.” (K.Ş. 9)

“Ağzı büyük olanların ahlakı iyi olmaz. Merhametsiz ve şefkatsiz olurlar. Ağzı küçük olanlar ise, anlayışlı, iyi ahlaklı ve merhametli olurlar.” (K.Ş. 10)

“Ağzı eğri olanlar, uğursuz insanlardır.” (K.Ş. 11)

“Ağzı büyük olanlar, lafçıdırlar. Herkesin dedikodusunu yaparlar.” (K.Ş. 13)

“Ağzı büyük olanlar, obur ve yalancıdırlar.” (K.Ş. 14)

“Ağzı minicik olanlar, hafif hoppa ve yaramaz olurlar.” (K.Ş. 15)

“Ağzı büyük olanlar, çok konuşur. Küçük ağızlılar sır tutar.” (K.Ş. 17)

“Büyük ağızlılar cesurdur. Eğri ağızlılar, boş konuşur.” (K.Ş. 25)

“Büyük ağızlılar, her şeyi yetiştirirler, sır tutamazlar.” (K.Ş. 27)

“Büyük ağızlılar çok ve boş konuşurlar.” (K.Ş. 33)

“Büyük ağızlı olan kadınların, genital bölgesi büyük olur.” (K.Ş. 35)

Kaynak şahıslarımız tarafından küçük ağız nazik, kibar, anlayışlı, iyi ahlaklı, sır tutucu ve merhametli gibi özellikleriyle genellikle makbul görülürken, sözü net olarak söylememek, hafif hoppa olmak gibi özellikleriyle bazen de kötü mizaca işaret etmektedir. Büyük ağızlılar, palavracı, dedikoducu, yalancı, boş konuşan; ağzı eğri olanlar ise, uğursuz, içten pazarlıklılı kişiler olarak görülmektedir. Bununla birlikte, kadınların ağızlarının büyüklüğü ile genital bölgeleri arasında bir orantı kurmakta ve büyük ağızlı kadınların, genital bölgelerinin büyük olduğunu söylemektedirler.

1. Gülmekle İlgili Yorumlar

Araştırma bölgemizde, hayata gülümseyerek cevap verebilen kişiler sevilirken, kişinin gülme şekli ile ahlakı arasında farklı yorumlar yapılmaktadır:

“Çok gülenler, hayatı önemsemezler.” (K.Ş. 1)

“Dişlerini göstermeden gülenler, yapmacıktır.” (K.Ş. 2)

“Çok gülenler, sorumsuz ve sorunsuzdur. Dişlerini göstermeden gülenler iki şekilde olur. Olumlu olanlar, terbiyeli ve görgülü; olumsuz olanlar, alaycı ve sinsi olurlar.” (K.Ş. 3)

“Çok gülenler, neşelidir, sevimlidir.” (K.Ş. 4)

“Kahkaha ile gülen kadınlar, dikkat çekicidir, yapmacıktır. Kompleksli oldukları için bu şekilde dikkat çekerler.” (K.Ş. 6)

“Dişlerini göstererek gülenler, açık sözlü; kıs kıs gülenler sinsi olurlar.” (K.Ş. 8)

“Çok gülen kızlar, hayâsız olur. Akılları noksandır. Dişlerini hiç göstermeden gülenler, iyi sır saklayabilen kişilerdir.” (K.Ş. 10)

“Güler yüzlü kişiler, herkes tarafından sevilir. Ama kahkaha atarak gülen kadınlara hoş gözle bakılmaz.” (K.Ş. 11)

“Çok gülenler iyi karşılanmaz. Sır saklayamazlar, biraz hayâsız olurlar.” (K.Ş. 12)

“Gülerken dişlerini gösterecek kadar ağzını açanlar, gevezedirler, sır tutamazlar. Bu türden insanlara hoş gözle bakılmaz.” (K.Ş. 13)

“Güler yüzlü kişiler herkes tarafından sevilir. Ancak gülerken dişlerini göstermek hoş değildir. Kahkaha atarak gülen kadınlara hayâsız gözüyle bakılır.” (K.Ş. 14)

“Çok gülen kadınlara iyi gözle bakılmaz. Hayâsız, denir.” (K.Ş. 15)

“Çok gülmek iyi değildir, ardından ağlama gelir. Dişlerini göstermeden gülenler utançtır.” (K.Ş. 16)

“Çok gülenler eğlencelidir ama toplum içinde hoş karşılanmaz. Dişlerini göstermeden gülenler yapmacıktır.” (K.Ş. 17)

“Çok gülmek iyi değildir, ardından üzüntü gelir. Dişlerini göstermeden gülenler yapmacık, içten pazarlıktır.” (K.Ş. 18)

“Toplulukta çok gülenler, utanmaz olurlar. Arsız olurlar, terbiye almamışlardır.” (K.Ş. 31)

“Dişlerini göstermeden gülenin, gizlediği bir şeyler vardır.” (K.Ş. 34)

“Dişlerini göstermeden gülenler, kendinden emin olmayan kişilerdir.” (K.Ş. 35)

Araştırma bölgemizde, güler yüzlü kişiler herkes tarafından sevilirken, kadınların kahkaha ile gülmeleri hoş karşılanmamakta, hayâsızlığa işaret etmekte, kahkaha ile gülmenin ardından üzüntü geleceğine inanılmaktadır. Bunun yanında, dişlerini göstermeden gülmek de iki şekilde yorumlanmaktadır: a. Terbiye ve görgü işareti b. Yapmacıklık, içten pazarlılık, alaycılık ve sinsilik. Sohbet sırasında neşesini tebessümle gösterenlere hoş gözle bakılmaktadır.

i. Dudakla İlgili Yorumlar

Kişinin dudağın inceliği, kalınlığı, alt dudağıyla üst dudağının büyüklük ve küçüklük açısından birbirine oranı ile ilgili de çeşitli yorumlarda bulunmaktadır:

“İnce dudaklılar, dedikoducudur.” (K.Ş. 2)

“Kalın dudaklılar, gösterişi sever.” (K.Ş. 3)

“Dudağının üstünde ve yanında ben olanlar, seksi olurlar.” (K.Ş. 6)

“İnce dudaklıların sesi güzel olur. Çoğu ses sanatçısı olur.” (K.Ş. 7)

“İnce dudaklılar, dedikoducu; kalın, iri dudaklılar, ağır, oturaklı olurlar.” (K.Ş. 9)

“Kalın ve iri dudaklı olan kadınlar, şehvetli olur.” (K.Ş. 10)

“Üst dudağı, alt dudağından daha içerde olanlar, sabırsızdırlar, her şeye hemen kızırırlar.” (K.Ş. 11)

“Dudağı çok ince olanlar, hırslıdırlar.” (K.Ş. 12)

“İnce dudaklılar, hırslı, zeki ve ince düşüncelidirler.” (K.Ş. 13)

“Dudakları nokta gibi olanlar, gösterişi severler. Çocuksu halleri vardır.” (K.Ş. 14)

“Alt dudağı, üst dudağından büyük olanlar, nefesine düşkündürler.” (K.Ş. 15)

“Dudağı ince olanlar, hırslı olur.” (K.Ş. 16)

“Dudakları nokta gibi olanların fiziği çok sağlamdır.” (K.Ş. 18)

“İnce dudaklı olanların ağızı güzel laf yapar.” (K.Ş. 19)

“İnce dudaklılar, çok dedikoducudurlar.” (K.Ş. 21)

“İnce dudaklılar sır saklayamaz, lafçı olurlar.” (K.Ş. 22)

“İnce dudaklılar, dedikoducu olurlar.” (K.Ş. 24)

“İnce dudaklılar, şıp diye lafı yetiştirirler, dedikoducu olurlar. Sır saklayamazlar.” (K.Ş. 28)

“İnce dudaklılar, her şeye karışır. Bilmiş olurlar.” (K.Ş. 30)

“İnce dudaklılar, çok lafçı olurlar.” (K.Ş. 33)

“İnce dudaklılar, fesat, içten pazarlıklı olur. İri dudaklılar da saftır.” (K.Ş. 34)

“Dudağı ince olanlar, içten pazarlıklı ve dedikoducu olurlar.” (K.Ş. 35)

“İnce dudaklılar, lafçı olur, güvenilmeyen insanlardır.” (K.Ş. 36)

“Dudağı ince olanlar, hırslı olur.” (K.Ş. 38)

Kaynak şahıslarımız, dudağın şekli ve kişinin mizacı ve ahlakı arasında bir ilişki kurarak; ince dudaklıları hırslı, zeki, ince düşünceli, kibar, sır saklayamayan, dedikoducu; kalın dudaklıları da gösterişi seven, şehvetli kişiler olarak yorumlamaktadırlar. Dudakların çok küçük olması ise sağlam ve güçlü bir fiziğe işaretir.

j. Dişle İlgili Yorumlar

Kaynak şahıslarımız, dişlerin doğal rengi, uzunluğu, kısalığı ve birbirleriyle arasındaki mesafe ile kişinin mizacı ve geleceği hakkında görüşlerini bildirmektedirler:

“Seyrek dişliler, çok şanslı olur.” (K.Ş. 2)

“Seyrek dişliler, zengin olurlar.” (K.Ş. 5)

“Ayrık dişliler, şanslı ve zengin olurlar.” (K.Ş. 6)

“Beyaz dişliler, temiz olur.” (K.Ş. 7)

“Ön dişi seyrek olanlar, zengin olurlar.” (K.Ş. 8)

“Ön dişi seyrek olanların, her işi rast gider. Uzun dişlilerin ömrü uzun olur.” (K.Ş. 9)

“Seyrek dişliler, çok şanslı ve bahtiyar olurlar.” (K.Ş. 11)

“Ayrık dişliler, ince ruhlu ve ince fikirlidirler.” (K.Ş. 12)

“Büyük ve bembeyaz dişliler, içlerinde bir şey tutamaz, açık yüreklidirler.” (K.Ş. 13)

“Dişleri iri olanlar, çok inat olurlar.” (K.Ş. 14)

“Dişleri seyrek olanlar, şanslı, saadetli ve bahtiyar olurlar.” (K.Ş. 15)

“Uzun dişliler, zeki olur.” (K.Ş. 16)

“Ön dişi seyrek olanlar çok şanslı, başarılı olurlar.” (K.Ş. 19)

“Ön dişleri ayrık olanlar çok şanslı olurlar.” (K.Ş. 20)

“Seyrek dişliler ileride çok zengin olurlar.” (K.Ş. 22)

“Seyrek dişliler, çok şanslı olurlar.” (K.Ş. 24)

“Dişleri seyrek olanlar, çok şanslıdır.” (K.Ş. 31)

“Seyrek dişliler, şanslı olur. Zengin olurlar. Uzun dişliler, köpek gibi saldırgan olur.” (K.Ş. 34)

“Seyrek dişliler, kendileriyle barışık olurlar.” (K.Ş. 35)

“Ön dişi seyrek olanlar, çok şanslıdır. Zengin değilse de eninde sonunda zengin olurlar. Bolluk içinde ve mutlu yaşarlar.” (K.Ş. 37)

“Seyrek dişliler, şanslı olurlar.” (K.Ş. 38)

Araştırma bölgemizde, dişleri seyrek olanların şanslı, bahtiyar, ince fikirli, kendileriyle barışık oldukları düşünülürken özellikle ön dişleri arasında açıklık olanların, ileride çok şanslı, zengin ve bahtiyar olacaklarına inanılmaktadır. Büyük dişlilerin çok inatçı oldukları; uzun dişlilerin ise uzun ömürlü oldukları düşünülmektedir.

k. Dille İlgili Yorumlar

Kaynak şahıslarımız, dilin kalınlığı, sertliği ve kısıllığı hakkında yorum yapmazken uzunluğu ve kişinin mizacı arasında şöyle bir ilişki kurmaktadır:

“Uzun dilliler, pireyi deve yaparlar. Her şeyi olduğundan fazla abartırlar.” (K.Ş. 1)

“Uzun dilliler boş konuşur.” (K.Ş. 4)

“Uzun dilliler çok lafçıdırlar, günahkârdırlar. Ölünce, dilleri ensesinden çekilecektir.” (K.Ş. 9)

“Uzun dilliler, dedikoducu olur, denir.” (K.Ş. 34)

“Uzun dilliler, lafçı olur.” (K.Ş. 35)

“Uzun dilliler, çok lafçı olurlar.” (K.Ş. 36)

“Uzun dilliler, lafçıdır.” (K.Ş. 39)

Uzun dillilerin, her şeyi olduğundan fazla abartarak anlattıkları, boş konuştukları ve dedikoducu oldukları düşünülmektedir.

l. Sesle İlgili Yorumlar

Sesin kalın, gür ve derinden çıkması, inceliği ve titrekliliği ile kişinin mizacı arasında şu ilişkiler kurulmaktadır:

“Kalın sesli insanlar, tuttuğunu koparan, kendine güvenen insanlardır.” (K.Ş. 1)

“Zayıf sesliler, hastalık hastasıdır. Kendilerine problem çıkarmak için uğraşırlar.” (K.Ş. 2)

“Sesi kalın olanlar, baskıcı, kaba olurlar. Kendilerini göstermeye çalışırlar.” (K.Ş. 3)

“Cılız sesliler, mızımız olur.” (K.Ş. 4)

“Kalın ses, kabalık işaretidir. İnce sesliler, kibar naziktirler.” (K.Ş. 5)

“İnce ve tiz sesliler, dengesiz, yırtık olurlar.” (K.Ş. 6)

“Kalın ses, sertlik ifadesidir. Sert karakterli olurlar. Zayıf sesliler, çevresine kapalı olurlar. Titrek sesliler, korkaktır.” (K.Ş. 7)

“Kalın sesliler, güvenilir olurlar. Zayıf sesliler, iyi beslenmemiştir.” (K.Ş. 9)

“Sesi kalın olanlar, kendine güvenen, kendinden emin kişilerdir. İnce sesliler, güvensiz ve korkak olur.” (K.Ş. 16)

“Sesi titrek olanlar, korkak, kendine güvensiz olurlar.” (K.Ş. 17)

“Sesi kalınlar sert; zayıf olanlar pısırik olur.” (K.Ş. 18)

“Titrek seslilerin gırtlığı güzeldir. Ses sanatçısı olurlar.” (K.Ş. 33)

“Titrek sesliler, korkak; kalın sesliler, cesur olurlar.” (K.Ş. 34)

“Titrek sesliler, korkak olur.” (K.Ş. 35)

Araştırma bölgemizde, sesin kalın, gür ve derinden çıkması cesaret ve kahramanlık, kendine güven, kendinden eminlik işareti olarak algılanırken; ince ses

kibarlık, naziklik ve mızımlık olarak yorumlanmaktadır. Titrek ses ise, korkaklık, zayıflık ve kendine güveni olamayan tavırlara işaret etmektedir. Sert ve kalın sesli kadınlar, diğer kadınlara göre daha cesur olarak düşünülmektedir.

m. Beniz Rengiyle İlgili Yorumlar

Kaynak şahıslarımız kişinin, benzinin beyazlığı, sarılığı, kırmızılığı, esmerliği, solgunluğu ile mizacı ve karakteri arasında şöyle ilişki kurmaktadır:

“Kırmızı benizliler, içten pazarlıklı ve tehlikelidirler.” (K.Ş. 2)

“Soluk benizliler, hastalıklı ve soğuktular.” (K.Ş. 4)

“Kırmızı benizliler, utangaç; sarı benizliler, korkak; esmer benizliler, soğuğa karşı dayanıklı olurlar.” (K.Ş. 7)

“Esmerler, keçi gibi inattırlar.” (K.Ş. 9)

“Benzi bembeyaz olanlar, terbiyeli olur.” (K.Ş. 10)

“Beyaz beniz, çok kibar kişilerde bulunur.” (K.Ş. 11)

“Beyaz benizliler, güzel karakterli insanlardır.” (K.Ş. 12)

“Benzi sarı olanlar, hastalığa yatkındır.” (K.Ş. 13)

“Benzi bembeyaz kişilerin karakteri de güzeldir. İyi ahlakları yüzlerine yansımıştır.” (K.Ş. 14)

“Benzi kırmızı olanların, içi içine sığmaz. Kanları kaynar, sürekli hareket halindedirler.” (K.Ş. 15)

“Benzi beyaz olanlar güzeldir, sempattir; kırmızı benizliler alkoldür; solgun benizliler hastalıktır.” (K.Ş. 16)

“Beyaz benizliler, çekici, hoş; kırmızı benizliler içkiye düşkün olur.” (K.Ş. 17)

“Beyaz benizliler çekicidir. Solgun benizliler yorgun, hastadır.” (K.Ş. 18)

“Solgun benizliler, hastalıklı olurlar.” (K.Ş. 34)

“Benzi soluk olanların hastalıklı oldukları düşünülür.” (K.Ş. 36)

Araştırma bölgemizde, beniz renginin beyaz olması kişinin saf, temiz, iyi ahlaklı, terbiyeli, sempatik, çekici, kibar olduğunu; sarı olması korkak ve hastalığa yakın olduğunu; soluk olması hastalıklı ve soğuk olduğunu; kırmızı olması utangaç, alkoldür, hiddet ve öfkeye yatkın olduğunu; esmer olması kişinin inatçı olduğunu göstermektedir.

n.Ten Rengiyle İlgili Yorumlar

Araplar, araştırma bölgemizdeki yerliler arasında yoğun olarak bulunan topluluklardan biri olduğu için yerli halk arasında ten rengi koyu olanlar fazladır. Bu nedenle beyaz ten rengine duyulan özlem, beyaz tenlilerin mizaç özellikleri ile siyah tenlilerin mizaç özellikleri şöyle dile getirilmektedir:

“Bu yörede çoğunluk Arap olduğu için beyaz tenliler tercih edilir. Ama genelde yakınlarını teselli etmek için, ‘kahve de siyahtır ama beyler içer; kar da beyazdır ama köpekler sıçar’ denir. Ben babamdan duyardım. Bir kadın varmış, o kadar güzel ve beyazmış ki kara üzümü yutunca gerdanından geçerken gözükmüş. Bu da beyaz tenliliğin beğenildiğini gösterir. Her esmerin hayali, bir beyazla evlenmektir.” (K.Ş. 9)

“Siyah tenliler güvenilir olurlar ve kendini sevdirebilirler.” (K.Ş. 21)

“Koyu tenli insanlar çok iyimser olurlar. Her şeylerini paylaşırlar. Tatlı dillilerdir, ‘yılanı deliğinden çıkarır’ derler.” (K.Ş. 22)

“Beyaz tenliler narin olurlar. Zeytini yutarken boğazından geçerken görülür, denir. Beyaz tenliler burada geçerlidir.” (K.Ş. 24)

“Beyaz geçiverir, sarı kaçıverir. Esmerin yollarına kurban kesmeli. Esmerler evlendikten sonra güzelleşir. Beyazlar ise çirkinleşir.” (K.Ş. 26)

“Beyaz tenliler, çok hassastır.” (K.Ş. 36)

“Ten rengi koyu olanlar, içine kapanık olur. Sabırlıdır. Açık tenliler, açık sözlüdür.” (K.Ş. 37)

“Teni esmer olanlar, daha sağlıklı olurlar. Doğaya dayanıklıdırlar. Beyazlar, narin olurlar.” (K.Ş. 38)

Osmanlı İmparatorluğu’nun, 1522 -1526 yılları arasında Rodos, Kıbrıs ve Kuzey Afrika ülkelerinin fethetmesiyle Akdeniz’in bir “Türk Gölü” haline gelmesinden sonra Dalaman’a deniz yoluyla, iş bulmak ve yerleşmek, deniz ticaretiyle köle olarak çalışmak amacıyla Rodos ve Girit’ten Rumlar, Kuzey Afrika ülkelerinden Araplar gelip yerleşmişlerdir. Halk arasında “paslı Arap” adı verilen bu insanlar Sudan kökenlidir (Avcı-Karaağaç, 2005: 31). Bu nedenle bölgede esmer tenli veya zenci olarak bilinen kişiler fazla bulunmaktadır. Her ne kadar ten rengi koyu olanların iyimser, sabırlı, doğa şartlarına karşı dayanıklı oldukları düşünülse de, narin ve hassas yapılı oldukları söylenen beyaz tenliler evlenmek için tercih edilmektedir.

o. Benle İlgili Yorumlar

Kaynak şahıslarımız, göz kapağı, burun, çene, göğüs, el gibi vücudunun herhangi bir yerinde ben bulunan kişileri gerek yetenekleri gerekse mizacı açısından diğer kişilerden üstün görmekte-dirler:

“Göğsü üzerinde beni olanlar, çok şanslıdır.” (K.Ş. 2)

“Gözünde ben olanların, nazarı değer.” (K.Ş. 3)

“İki memesi arasında ben olanlar, çok mutlu ve uzun ömürlü evlilik yaparlar.” (K.Ş. 7)

“Sağ eli üstünde beni olanlar, iyi yemek pişirir.” (K.Ş. 9)

“Göz kapağının üstünde ben olanlar, çok hassas insanlardır.” (K.Ş. 10)

“Gözünün etrafında ben olanlar, cana yakın, dost canlısı kişilerdir.” (K.Ş. 11)

“İki kaşının arasında ben olanlar, hoş sohbetirler.” (K.Ş. 12)

“Burnunun üstünde ben olanlar, zevkine düşkündür.” (K.Ş. 13)

“Kulağının üzerinde ben olanlar, başına buyruk yaşamayı severler. Özgürlüklerine düşkündürler.” (K.Ş. 14)

“Sağ elinin üzerinde ben olan kadınların yemeği tatlı olur.” (K.Ş. 15)

“Burnunun üzerinde ben olanlar, iyi koku alırlar. Göğsünün üzerinde ben olanların altını çok olur; sütü bol olur. Elinin üzerinde ben olanlar, hamarattır.” (K.Ş. 16)

“Göz kapaklarının üzerinde ben olanlar, iyi görürler. Elinin üzerinde ben olanlar, güzel yazı yazarlar.” (K.Ş. 17)

“Göz kapaklarının üzerinde ben olanlar, iyi görürler. Göğsünün üzerinde ben olanların sütü boldur.” (K.Ş. 18)

“Elinin üzerinde ben olanlar güzel yemek yaparlar. Üst dudağında ben olursa iyi bir evliliği olur, çok şanslı olur. Maddi, manevi yönden hiç sıkıntı çekmez.” (K.Ş. 19)

“Elinin içinde ben olanlar, evcimendir, hamarattır. İyi yemek yaparlar.” (K.Ş. 29)

“Elinde ben olanların, yemekleri tatlı olur. Gerdanında beni olan cazibeli olur.” (K.Ş. 33)

“Ayağının altında beni olanlar, çok gezerler.” (K.Ş. 34)

“Elinin üzerinde beni olanların, yemek marifeti fazla olur. Uğurlu kişilerdir. Göğsünün üzerinde ben olanlar, çok cilveli olurlar.” (K.Ş. 35)

“Elinin üstünde beni olanlar, iyi yemek yaparlar.” (K.Ş. 37)

Araştırma bölgemizde, vücudunun herhangi bir yerinde ben bulunanlar, diğer insanlardan daha ayrıcalıklı olarak görülmektedir. Gözünün içinde ben olanların nazarının degeceğine; göz kapaklarının üzerinde ben olanların iyi gördüğüne ve çok hassas olduklarına; göğsünde ben olanların çok mutlu ve uzun ömürlü evlilik yapacaklarına, sütlerinin bol olacağına, şanslı olduklarına; sağ elinin üzerinde ben olanların iyi yemek yaptığına, ev işlerinde becerikli olduğuna; burnunun üzerinde ben olanların iyi koku aldıklarına ve zevklerine düşkün olduklarına; ayağının altında ben olanların çok gezdiğine inanılmaktadır.

ö. Sakalla İlgili Yorumlar

Kadınlar, erkeklerin sakallarının rengi, seyrekliği, sıklığı, uzunluğu, kısalığı veya hiç çıkmaması ile mizaçları arasında şu ilişkileri kurmaktadır:

“Köseler, güvensizdir.” (K.Ş. 2)

“Köseler, üretken değildir. Dar çevrelidir.” (K.Ş. 9)

“Sakalı sarı olan adamlar, cesaretlidir. Köşelerin cinsel gücü azdır.” (K.Ş. 10)

“Köse olanlar, hilecidirler.” (K.Ş. 11)

“Sakalı sık olan erkekler, beceriksiz olur.” (K.Ş. 12)

“Erkeğin sakalı simsiyahsa, o adam zeki ve ileri görüşlüdür.” (K.Ş. 13)

“Köselerin cinsel gücü yoktur, denir.” (K.Ş. 14)

“Köselerin cinsel isteği az olur, denir.” (K.Ş. 15)

“Sakalı sarı olanlar, yumuşak huyludur. Köşeler, biraz yumuşak olur.” (K.Ş. 16)

“Uzun ve sık sakallılar, sert mizaçlıdır. Köşeler, hassas ve yumuşaktır.” (K.Ş. 17)

“Siyah ve seyrek sakallılar güvenilir olur.” (K.Ş. 20)

“Köseler, pinti olurlar. Uzun ve sık sakallılar tertipsiz, düzensiz olurlar.” (K.Ş. 35)

Kaynak şahıslarımız, köşeleri, üretken olmayan, cinsel gücü ve isteği az, hilekâr ve cimri kişiler olarak değerlendirirken, sakalı sarı olanları cesaretli, yumuşak huylu; siyah olanları zeki ve ileri görüşlü; uzun ve sık olanları sert mizaçlı olarak görmektedirler.

p.Boyunla İlgili Yorumlar

Boynun uzunluğu, kısalığı, kalınlığı ve inceliği ile kişinin mizacı ve ahlakı arasında yapılan yorumlar şu şekildedir:

“Kısa boyunlular, tehlikelidir. Rakiplerini harcamak için uğraşırlar.” (K.Ş. 2)

“İnce boyunlu erkeklerin, elinden iş çıkmaz, beceriksizdirler.” (K.Ş. 3)

“Uzun ve zayıf boyunlular kendini çok beğenmiştir. Boynu kalın olanlar, obur olur.” (K.Ş. 10)

“Boynu kısalar, çok hileci ve lafçıdırlar.” (K.Ş. 12)

“Boynu uzun olanların, anlayışlı kıt olur, çok gururludurlar.” (K.Ş. 13)

“Boyunları çok kısa olan kişiler, onun bunun lafını ederler.” (K.Ş. 14)

“Boynu çok uzun olanlar, mülayimdirler.” (K.Ş. 15)

16) “Boynu uzun olanlar, güvenilir; kısa olanlar tehlikeli ve sinsi olurlar.” (K.Ş.

“Boynu uzun ve zayıf olanlar zariftir. Kısa boyunlular lafçıdır.” (K.Ş. 17)

“Kısa boyunlular cin fikirli olurlar.” (K.Ş. 20)

“Kısa boyunlular, açık değildir. İçten pazarlıklıdır. Uzun boyunlular ise dangalak olur.” (K.Ş. 34)

Araştırma bölgemizde, uzun boyun kendini beğenmişliğe, gurura, anlayış azlığına; kısa boyun hilekârlığa, dedikoduculuğa; kalın boyun ise oburluğa işaretir.

r.El ve Parmaklarla İlgili Yorumlar

El ve parmakların inceliği, uzunluğu, kısalığı, üzerinde tüy bulunup bulunmaması hemen her kaynak şahsımızın görüş bildirdiği konulardan birisidir:

“Tombul elliler heyecanlıdır.” (K.Ş. 1)

“İnce uzun parmaklılar, işlerinde başarılıdırlar.” (K.Ş. 2)

“Uzun parmaklılar, tuttuğunu koparır.” (K.Ş. 3)

“İnce, uzun parmaklılar, temiz ve bakımlıdır.” (K.Ş. 4)

“Elinde tüy olanlar, merhametli olurlar.” (K.Ş. 7)

“İnce uzun parmaklı elleri olanlar, tahsil yapmış ya da kalem tutacak anlamına gelir.” (K.Ş. 9)

“Parmakları sivri olanlar, çok hassas ve hayalperest olurlar.

Elleri uzun olanlar, her şeye burnunu sokan tiplerdir. Vesveseli olurlar.

Erkeğin elinde tüy yoksa, o erkek kadın tabiatlıdır.” (K.Ş. 10)

“Elleri vücuduna oranla büyük olanlar, marifetli ve hırslıdır.” (K.Ş. 11)

“Sivri parmaklı kişiler, her alanda kabiliyetlidirler. Özellikle sanata düşkünlüdürler.” (K.Ş. 12)

“Parmakları ince ve uzun olanlar, aşırı derecede hassas kişilerdir.” (K.Ş. 13)

“Parmakları ince ve uzun olanlar, sanata yatkın olurlar. Güzel müzik aletleri çalabilirler. Sesleri de etkileyicidir.” (K.Ş. 14)

“Parmakları ince ve uzun olanlar, her işe yatkın olurlar, yeteneklidirler.” (K.Ş. 15)

“İnce ve uzun parmaklı elleri olanlar, çekici ve marifetli olurlar.” (K.Ş. 16)

“İnce ve uzun parmaklı ellere sahip olanlar, iyi niyetli ve yardımseverdirler.” (K.Ş. 17)

“İnce, uzun parmaklılar ileride okur, kalem tutar, mevki sahibi olurlar.” (K.Ş. 28)

“El parmakları uzun olanlar, hırsızlığa yatkın olur.” (K.Ş. 30)

“İnce parmaklılar, narin olur. Büyük elliler, tuttuğunu koparır.” (K.Ş. 33)

“Elinin üzerinde tüy olanlar, zengin olur. Merhametsiz olur.” (K.Ş. 35)

“Uzun parmaklılar, tahsil yaparlar.” (K.Ş. 36)

“El ve parmakları uzun olanlar, iyi ilim yaparlar. Okuyup büyük adam olurlar.” (K.Ş. 37)

Kaynak şahıslarımız, ince ve uzun parmaklı ellere sahip kişileri, başarılı, tahsil yapmış ya da yapacak, ev işlerinde yetenekli, güzel sanatlara yatkın, hassas, iyi niyetli ve yardımsever olarak görürken; ellerinde tüy olan erkekleri güçlü kuvvetli, tüy olmayanları kadın tabiatlı olarak yorumlamaktadırlar.

s.Göğüsle İlgili Yorumlar

Kadınların göğsünün iriliği, ufaklığı ve göğüslerin birbirine olan mesafesinin azlığı, çokluğu ile erkeklerin göğsünün tüylülüğü veya tüysüzlüğü ile kişilerin mizacı ve gelecekleri hakkında çeşitli yorumlarda bulunmaktadır:

“Büyük memeliler, sütü olurlar. Küçük memeliler, kıskanç olurlar.” (K.Ş. 6)

“İri memeliler, kendine güvenen; düz memeliler güvenmeyenlerdir.” (K.Ş. 7)

“Memeleri ayrı olanlar, uzak bir yere evlilik yaparlar, silya gider derler.” (K.Ş. 19)

“Ufak göğüslüler mutsuz, iri göğüslüler doyumsuzdur.” (K.Ş. 25)

“Göğsü kıllı erkekler, acımasızdır.” (K.Ş. 29)

“İri memeli kadınlar, şeytan olur.” (K.Ş. 33)

“Göğsünde kıl olan erkekler, merhametsiz olur.” (K.Ş. 35)

“Göğsü çok kıllı olan erkekler, acımasız, merhametsiz olur.” (K.Ş. 37)

Kaynak şahıslarımız, memesi büyük olan kadınların sütünün çok olacağını; küçük olanların mutsuz ve kıskanç olacaklarını düşünmektedirler. Bunun yanında göğsünde normalinden fazla tüy bulunan erkeklerin acımasız ve merhametsiz olduklarına inanılmaktadır.

ş.Bel ve Kalçayla İlgili Yorumlar

Kaynak şahıslarımız, bel ve kalçayı birlikte düşünüp kişinin belinin inceliğini, kalınlığını, kalçasının darlığını, genişliğini, vücudunun diğer organlarıyla kıyaslayıp bazı yorumlarda bulunmaktadır:

“İri ve geniş kalçalılar, çok iyi kalpli, hoşgörülü ve güvenilirlerdir.” (K.Ş. 1)

“İnce belli kızlar, doğurgandır.” (K.Ş. 2)

“İnce belli ve geniş kalçalı kadınlar seksi ve doğurgandır.” (K.Ş. 3)

“Büyük kalçalılar, özgüvenli, doğurgan ve seksi olur.” (K.Ş. 6)

“İnce belli ve iri kalçalı olanlar, doğurgan olur. Basık kalçalı olanlar, erkeksidir, giydiği yakışmaz.” (K.Ş. 9)

“Arkaya çıkık kalçalı bayanlar aptaldır.” (K.Ş. 20)

“Büyük kalçalılar geniş, gamsız, tasasız olur. Uzun yaşarlar.” (K.Ş. 21)

“Geniş kalçalı ve ince belliler ağır ve olgun olurlar. Hayata pozitif bakarlar.” (K.Ş. 22)

“Kalçası dar olanlar, normal doğum yapmazlar.” (K.Ş. 28)

“Beli uzun, bacağı kısaysa güven olmaz. Hamileyken kalça geriye doğru çıkık olursa kız, karnı sivri olursa erkek çocuk olur.” (K.Ş. 29)

“İnce belli kadınlar, doğurgan ve üretken olurlar. Geniş kalçalı insanlar, rahat, vurdumduymaz olurlar.” (K.Ş. 35)

“Kalçası dar olanlar, fazla doğum yapamaz.” (K.Ş. 37)

Kaynak şahıslarımız, bel ve kalçayı birlikte yorumlamaktadırlar. İri ve geniş kalçalı kadınları, iyi kalpli, hoşgörülü, güvenilir, özgüvenli, olgun, hayata pozitif bakan kişiler olarak yorumlarken; ince belli ve geniş kalçalıların doğurgan ve üretken olduklarını; kalçası dar olanların ise normal doğum yapamadıklarını söylemektedirler.

t.Ayakla İlgili Yorumlar

Vücudumuzu taşıyan ayaklarla ilgili olarak kaynak şahıslarımızın üzerinde en çok görüş bildirdikleri konu, düz tabanlıktır. Bunun yanı sıra ayakların incelik ve darlığı, ayak parmaklarının birbirine göre uzunluk ve kısalığı ile kişinin mizacı, uğurluluk ve uğursuzluğu, yaşam süresi hakkında yorumlarda bulunmaktadır:

“Ayak baş parmağı ile, yanındaki arasında çok açıklık olanlar, kıskanç olurlar.” (K.Ş. 6)

“İri ayaklılar, tarla işinde çok çalışmıştır. Düz tabanlılar, uğursuzluk getirir.” (K.Ş. 9)

“Düz tabanların her işi ters gider.” (K.Ş. 18)

“Büyük ayaklı erkeklerin ve büyük burunlu erkeklerin cinsel organları büyük olur, denir.” (K.Ş. 19)

“Dar ve ince ayaklılar güvenilirmez insanlardır.” (K.Ş. 20)

“Düz tabanlılar, uğursuz olur.” (K.Ş. 29)

“Ayak baş parmağının yanındaki parmak uzun olursa, o kişinin ömrü de uzun olur.” (K.Ş. 30)

“Düz tabanlılar, bereketsiz, uğursuz olurlar. Geldikleri yeri kuruturlar. Bir türlü ev, bark sahibi olamazlar. Erkekleri askere bile almazlar.” (K.Ş. 32)

“Düz tabanlılar, uğursuz olur.” (K.Ş. 33)

“Düz tabanlılar, uğursuz olur. Askere bile alınmazlar.” (K.Ş. 34)

“Ayak baş parmağının yanındaki parmak uzun olursa, evde hanımın sözü geçer, derler. Düz tabanlılar, uğursuz olur. Bastıkları yerde ot çıkmaz, derler.

Ayağı uzun olanlar, uzun ömürlü; taraklı olanlar, güçlü olurlar.” (K.Ş. 35)

“Düz tabanlılar, uğursuzdur. Bastığı yerleri kuruturlar.” (K.Ş. 37)

Araştırma bölgemizdeki kaynak şahıslarımızın hemen hemen hepsi, düz tabanlıların, uğursuz ve bereketsiz kişiler olduklarını, her işlerinin ters gittiğini, bastıkları yere uğursuzluk getirdiklerini söylemektedirler. Bunun yanı sıra, ayak baş parmağı, yanındaki parmağından kısa olanların uzun ömürlü oldukları ancak bu kişi bir erkeğe, evde hanımının sözünün geçtiği; ayakları uzun olanların uzun yaşadıkları; dar ve ince olanların güvenilirmez olduğu düşünülmektedir. Ayrıca ayakları büyük olan erkeklerin, cinsel organlarının da büyük olduğuna inanılmaktadır.

3. SONUÇ

1. Yapılan çalışma sonucunda, araştırma bölgemizdeki kadınların, atalarından devraldıkları genel yargıların yanı sıra, çocukluktan beri bedensel özelliklere yönelik yaptıkları gözlem ve tespitlerinin de insan mizacı ve ahlaki üzerinde yaptıkları yorumlarda etkili olduğunu görmekteyiz. Ancak kaynak şahıslarımız yaptıkları yorumların mutlak doğru ve kesin hükümler olduğu iddiasında değildirler. Her ne kadar “insanın içi ne ise dışı da odur” şeklinde sözlerine başlasalar da, bireyleri sadece dış görünüşüne göre değerlendirmenin kendilerini önyargılı kılacağını ifade etmişlerdir. Bu durum, Türklere çok eskiden

beri söyleneğelen Şu atasözü ile paralellik arz etmektedir: “*İnsanın alacası içinde, hayvanın alacası dışında*”.⁵

2. Yapılan yorumların içinde bulunulan Őartlara, çağa ve kişinin fiziksel özelliklerine göre her zaman sübjektif olduğu söylenebilir. Örneğin; kafası büyük olan kaynak şahıŐlarımız, büyük başa sahip olanların akıllı, zeki, tedbirli, hayırsever oldukları ifade ederken, kafası küçük olanlar, büyük başın içinin boş olduğunu ve büyük başlıların aptal olduklarını söylemektedirler. Klasik edebiyatımızdaki ideal güzellik unsurlarından olan beyaz ten, bölgedeki yerliler arasında Arapların yoğun olarak bulunması ve bronz bir tene sahip olanların çokluğu nedeniyle araştırma bölgemizdeki çoğu kişi tarafından evlenmek için tercih edilmektedir.

3. Sözlü gelenekten elde ettiğimiz bu verilerin, Kıyafet-namelerdeki bazı hükümlerle örtüşmesi sözlü gelenek ile yazılı geleneğin iç içe olduğunu göstermektedir. Kıyafet-name yazarları da kıyafet-namelerde yer alan hükümleri bütünüyle doğru ve kesin kabul etmenin mümkün olmadığını, fakat çeşitli ilimlerin yardımıyla ve gözlem sonucu varılan bu hükümlerde doğruluk payının olduğunu, hatta bir kısmında oldukça yüksek olduğunu kabul etmek gerektiğini belirtmektedirler.

4. Araştırma bölgemizdeki kaynak kiŐilerimiz, karşılarındakini baştan ayağa doğru incelerken en çok, boy, baş, saç, kaş, göz, kulak, burun, ten rengi, el ve parmak üzerinde yorumlarda bulunmaktadırlar. Bu yorumların daha çok hemcinsleri üzerine olması, erkekler hakkında çok fazla yorumda bulunulmaması da dikkat çekicidir.

5. Biz, bayan olarak kadınlara daha rahat ulaŐabileceęimizi düşündüğümüz için bu çalışmayı kadınlara arasında yaptık. Benzer bir çalışmanın, aynı yöredeki erkeklere uygulanıp benzer ve farklı yorumların tespit edilmesinin faydalı olacağını düşünüyüz.

KAYNAKÇA

- Avcı, B. ve Karaağaç, G.(2005), *Çal Dağından Akdenize Dalaman, Yatağan / Muğla: Anıl Ofset-Tipo Matbaacılık.*
- Çavuşoğlu, A.(2004), *Kıyafetnameler*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Erzurumlu İbrahim Hakkı. (t.y.), *Marifetname*, (hızl. Durali Yılmaz, Hüsnü Kılıç), İstanbul: Çelik Yayınevi.
- “Fizyognomi”, (15.03.2007), <http://www.fizyognomi.com/genel/>.
- Külekçi, N.(1999), *XI-XX. Yüzyıllar El Yazması Metinler ve Özetleriyle Mesnevi Edebiyatı Antolojisi*, II. Cilt, Erzurum: Bakanlar Media.
- Ögel, B.(1993), *Türk Mitolojisi (Kaynakları ve Açıklamaları İle Destanlar)*, Cilt I. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

⁵ “*İnsanın alacası içinde, hayvanın alacası dışında*” sözünün mitolojik kökenlerinden de söz etmek mümkündür. Nitekim, Bahaeddin Ögel, “Türk Mitolojisi” adlı çalışmasının birinci cildinde, Altay ve Sibiryaya bölgesinden derlenmiş bir yaratılıŐ mitinden yola çıkarak bu sözün mitolojik kökenini ortaya koymuştur: “Altay ve Sibiryaya mitolojilerine göre Tanrı insanı çamurdan yapmış ve bu cansız Őekillere ruh bulmak için göklere gitmişti. Őeytanın bunları kıskanıp da bir Şey yapacağından korktuğu için de, bu insan Őekillerine sahip olsun diye, Tüysüz köpeğini onların yanına bırakmıştı. Fakat Şeytan köpeğin zayıf tarafını biliyordu. Sana altından tüyler vereceğim diye köpeği kandırmış ve insan Őekillerine yaklaŐmıştı. Őekilleri birer birer ele alan Şeytan, onlara tükürmüş ve hepsini pislik içinde boğmuştu. Tanrı geriye dönünce bu hali görüp, çok üzülmüş ve insanların pislikle dolu dışlarını içlerine çevirerek onlara ruh vermiş ve canlandırmıştı. Köpeğin dışı, yani tüyleri, Őeytanın bir hediyesi olduğu için, her zaman hor görülüyor ve iğreniliyordu.” Ögel, ayrıca, “*İnsanın alacası içinde, hayvanın alacası dışında*” atasözünün Türkler arasında çok meşhur olduğunu, bu atasözünün Erzurum’da, “*Her Şeyin alacası dışarıda, insanınki içinde*,” Şeklinde söylendiğini, Antep’lilerin ise iyi bir insan için, “*Alası karası olmamak*”, deyimini kullandıklarını belirtmektedir (Ögel, 1993: 481).

Uludağ, S.(1996), “Fırâset-name”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt onüç, ss.116-117), İstanbul: Divantaş Diyanet Vakfı Neşriyat Pazarlama ve Ticaret A.Ş.

KAYNAK ŞAHISLAR

- 1) **Adı:** Nevin Etlik, **Doğum Tarihi:** 1968, **Doğum Yeri:** Aksaray / Niğde, **Tahsili:** Lise mezunu, **Mesleği:** Ev hanımı
- 2) **Adı:** Lale Kesemen, **Doğum Tarihi:** 1950, **Doğum Yeri:** Oltu / Erzurum, **Tahsili:** Lise mezunu, **Mesleği:** Emekli hemşire
- 3) **Adı:** Semine Akyüz, **Doğum Tarihi:** 1963, **Doğum Yeri:** Ortaca / Muğla, **Tahsili:** Lise mezunu, **Mesleği:** Sekreter
- 4) **Adı:** Zehra Orhan, **Doğum Tarihi:** 1952, **Doğum Yeri:** Fethiye / Muğla, **Tahsili:** Lise mezunu, **Mesleği:** Memur
- 5) **Adı:** Cennet Orhan, **Doğum Tarihi:** 1980, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** Lise mezunu, **Mesleği:** Ev hanımı
- 6) **Adı:** Fethiye Kıyak, **Doğum Tarihi:** 1964, **Doğum Yeri:** Kayseri, **Tahsili:** Lise mezunu, **Mesleği:** Ev hanımı
- 7) **Adı:** Rüya Deveci, **Doğum Tarihi:** 1981, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** İlkokul mezunu, **Mesleği:** Ev hanımı
- 8) **Adı:** Meral Yılmaz, **Doğum Tarihi:** 1975, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** Ortaokul mezunu, **Mesleği:** Memur
- 9) **Adı:** Durdu Büyükokutan, **Doğum Tarihi:** 1957, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** Yüksek Okul mezunu, **Mesleği:** Emekli hemşire
- 10) **Adı:** Teslime Yılmaz, **Doğum Tarihi:** 1950, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** Okuma yazmayı kendi kendine öğrenmiş, **Mesleği:** Ev hanımı
- 11) **Adı:** Fatma Boylan, **Doğum Tarihi:** 1949, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** Okuma yazmayı kendi kendine öğrenmiş, **Mesleği:** Ev hanımı
- 12) **Adı:** Meryem Yılmaz, **Doğum Tarihi:** 1974, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** Lise mezunu, **Mesleği:** Memur
- 13) **Adı:** Fatma Yaşar, **Doğum Tarihi:** 1964, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** İlkokul mezunu, **Mesleği:** Ev hanımı
- 14) **Adı:** Ayşe Okur, **Doğum Tarihi:** 1940, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** İlkokul mezunu, **Mesleği:** Ev hanımı
- 15) **Adı:** Hamide Hoplar, **Doğum Tarihi:** 1947, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** Okuma yazmayı kendi kendine öğrenmiş, **Mesleği:** Ev hanımı
- 16) **Adı:** Mukadder İşleyen, **Doğum Tarihi:** 1964, **Doğum Yeri:** Kırklareli, **Tahsili:** Yüksek Okul mezunu, **Mesleği:** Laboratuar Teknisyeni
- 17) **Adı:** Gönül Kurt, **Doğum Tarihi:** 1967, **Doğum Yeri:** Ortaca / Muğla, **Tahsili:** Ortaokul mezunu, **Mesleği:** İşçi
- 18) **Adı:** Zeliha Yaman, **Doğum Tarihi:** 1966, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** İlkokul mezunu, **Mesleği:** Ev hanımı
- 19) **Adı:** Fatma Nigar Okur, **Doğum Tarihi:** 1975, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** Ortaokul mezunu, **Mesleği:** Ev hanımı
- 20) **Adı:** Yaprak Güven, **Doğum Tarihi:** 1977, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** İlkokul Mezunu, **Mesleği:** Sezonluk işçi
- 21) **Adı:** Menekşe Kahveci, **Doğum Tarihi:** 1966, **Doğum Yeri:** Aksaray, **Tahsili:** İlkokul mezunu, **Mesleği:** Ev hanımı
- 22) **Adı:** Derman Güçlü, **Doğum Tarihi:** 1977, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** Ortaokul mezunu, **Mesleği:** Ev hanımı

Dalaman
(Muğla)
Yöresi

- 23) **Adı:** Yüksel İşli, **Doğum Tarihi:** 1954, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** İlkokul mezunu, **Mesleği:** Ev hanımı
- 24) **Adı:** Remziye Orhan, **Doğum Tarihi:** 1962, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** Üniversite mezunu, **Mesleği:** Emekli Ziraat Mühendisi
- 25) **Adı:** Melahat Acar, **Doğum Tarihi:** 1960, **Doğum Yeri:** Toparlar / Köyceğiz / Muğla, **Tahsili:** Lise mezunu, **Mesleği:** Ev hanımı
- 26) **Adı:** Gülsüm Akıncı, **Doğum Tarihi:** 1942, **Doğum Yeri:** Muğla, **Tahsili:** İlkokul Mezunu, **Mesleği:** Çiftçi
- 27) **Adı:** Ayten Akıncı, **Doğum Tarihi:** 1967, **Doğum Yeri:** Muğla, **Tahsili:** İlkokul Mezunu, **Mesleği:** Çiftçi
- 28) **Adı:** Nurgül Altın, **Doğum Tarihi:** 1964, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** Yüksek Okul Mezunu, **Mesleği:** Ebe
- 29) **Adı:** Dudu Kavacık, **Doğum Tarihi:** 1970, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** Lise Mezunu, **Mesleği:** Ev hanımı
- 30) **Adı:** Müzeyyen Altın, **Doğum Tarihi:** 1955, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** Ortaokul Mezunu, **Mesleği:** Emekli
- 31) **Adı:** Ümmü Altın, **Doğum Tarihi:** 1947, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** İlkokul Mezunu, **Mesleği:** Ev hanımı
- 32) **Adı:** Bedriye Altın, **Doğum Tarihi:** 1975, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** Ortaokul Mezunu, **Mesleği:** Ev Hanımı
- 33) **Adı:** Fatmana İşli, **Doğum Tarihi:** 1955, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** Ortaokul Mezunu, **Mesleği:** Ev hanımı
- 34) **Adı:** Emine Can, **Doğum Tarihi:** 1977, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** Yüksek Okul Mezunu, **Mesleği:** Hemşire
- 35) **Adı:** Şerife İşli, **Doğum Tarihi:** 1985, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** Yüksek Okul Mezunu, **Mesleği:** Satış Elemanı
- 36) **Adı:** Nefise Çelik, **Doğum Tarihi:** 1947, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** Okumayı kendi kendine öğrenmiş, **Mesleği:** Ev hanımı
- 37) **Adı:** Zeynep Çelik, **Doğum Tarihi:** 1943, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** İlkokul Mezunu, **Mesleği:** Ev Hanımı
- 38) **Adı:** Cennet Yaman, **Doğum Tarihi:** 1965, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** İlkokul Mezunu, **Mesleği:** Ev Hanımı
- 39) **Adı:** Nemciye Kaplan, **Doğum Tarihi:** 1959, **Doğum Yeri:** Dalaman / Muğla, **Tahsili:** Yüksek Okul Mezunu, **Mesleği:** Emekli Öğretmen

Araş. Gör. Aşlı BÜYÜKOKUTAN

27.06.1981 yılında Tekirdağ'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Muğla ilinin Dalaman ilçesinde, lise öğrenimini Isparta Anadolu Öğretmen Lisesi'nde tamamladı. 1998 yılında Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği'ni kazandı. 2003 yılında mezun oldu ve aynı yıl Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda yüksek lisansa başladı. Yüksek lisans aşamasında, Bursa merkez ve ardından Balıkesir ilinin Susurluk ilçesinde Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak görev yaptı. 2005 yılında aynı enstitüde Doktora öğrenimine başladı. Aynı yıl Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde araştırma görevliliğine başladı. Halen aynı kurumda araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. Akademik araştırma alanı; "Türk Halk Edebiyatı"dır.